

"Aasialaiset arvot" naisten poliittisen johtajuuden esteenä Itä-Aasiassa

Venla Männikkö
Kandidaatintutkielma
Valtio-oppi

Kevät 2026
Turku

Turun yliopiston laatu järjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu
Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Valtiotieteiden kandidaatti, valtio-oppi

Tekijä: Venla Männikkö

Otsikko: ”Aasialaiset arvot” naisten poliittisen johtajuuden esteenä Itä-Aasiassa

Ohjaaja: Yliopistolehtori, dosentti Heino Nyyssönen

Sivumäärä: 40 sivua

Päivämäärä: 5.5.2026

Sukupuolten tasa-arvon puute poliittisessa johtajuudessa on säilynyt merkittävänä ongelmana maailmanlaajuisesti. Viime vuosikymmeninä tasa-arvokehityksessä on tapahtunut edistystä monella yhteiskunnan osa-alueella kuten koulutuksessa, mutta naisia on edelleen varsin vähän johtavissa poliittisissa rooleissa ja naiset ovat edelleen määrällisesti aliedustettuna parlamenteissa. Alle kolmasosa maailman parlamenteista oli naisten johtamia vuonna 2025. Erityisen silmiin pistävä on Itä-Aasian heikko tilanne, jossa Japani, Etelä-Korea ja Taiwan kuuluvat korkean tulotason maihin ja ovat alueen vakiintuneimpia demokratioita. Näin ollen vallitseva tilanne ei vastaa yhteiskuntien modernisoitumisen seurauksena saavutettua demokraattisen, taloudellisen ja institutionaalisen kehityksen tasoa.

Naisten poliittisen aliedustuksen syitä on tutkittu sekä rakenteellisten että institutionaalisten tekijöiden kautta. Kummankaan näistä eivät ole kyenneet riittävällä tavalla perustelemaan sukupuolten epätasa-arvoa politiikassa, joten monimutkaisen ilmiön tutkimiseksi on välttämätöntä tarkastella myös kulttuurisia tekijöitä. Aikaisempi tutkimus on havainnut, että tasa-arvoisilla asenteilla naisten poliittista johtajuutta kohtaan on yhteys naisten määrälliseen edustukseen parlamenttien alahuoneissa. Toisin sanoen, mitä suopeammin naisten poliittiseen johtajuuteen suhtaudutaan, sitä enemmän naisia on merkittävässä poliittisissa viroissa.

Tässä tutkielmassa tutkitaan Japanissa, Etelä-Koreassa ja Taiwanissa ilmeneviä arvoja ja asenteita käsitteleviä kulttuurisia esteitä, joita naiset kohtaavat pyrkiessään politiikkaan. Tarkemmin tutkielmassa tutkitaan perinteisiä arvoja ja sukupuoli-ideologisia asenteita mittaavien muuttujien yhteyttä väitteeseen ”Kaiken kaikkiaan miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset”. Tutkielman teoreettinen viitekehys nojaa vaihtoehtoihin modernisaatioteorioihin itäaasialaisesta näkökulmasta, käsittelee sukupuoli-ideologian käsitettä sekä hyödyntää lyhyesti sosiaalipsykologiasta johdettua roolien yhteensopivuusteoriaa (eng. Role Congruity Theory, RCT), joiden avulla pyritään perustelemaan ilmiön monimutkaista luonnetta Itä-Aasiassa. Tutkielman aineistona käytetään World Values Surveyn (WVS) -kyselytutkimusaineistoa Japanista, Etelä-Koreasta ja Taiwanista vuosilta 2017–2022. Tutkimusmenetelmänä on logistinen regressioanalyysi.

Tutkielman tulokset osoittavat, että sukupuoli-ideologiset asenteet ovat aineistossa johdonmukaisin selittäjä suhtautumisessa väitteeseen miesten paremmuudesta poliittisina johtajina kaikissa kolmessa maassa. Perinteisten arvojen merkitsevyys jäi selvästi toissijaiseksi eritoten Taiwanin ja Etelä-Korean osalta, ja sen selitysvaikutus heikkeni entisestään, kun sukupuoli-ideologiaa mittaava muuttuja lisättiin analyysiin. Tulokset osoittavat lisäksi, että maiden välillä havaittiin huomattavia eroja eri tekijöiden merkittävytydessä sekä yleisesti asennoitumisessa naisten poliittiseen johtajuuteen. Tulokset tukevat näkemystä, jossa Itä-Aasia ei näyttäydy kulttuurisesti homogeenisena ja yhtenäisenä alueena. Ilmiön monimutkaisuutta lisää se, että sukupuoli-ideologia ja perinteiset arvot eivät näyttäytyneet täysin yhtenäisinä ilmiöinä. Tämä kyseenalaistaa joitakin modernisaatioteoriasta johdettuja oletuksia kulttuuristen arvojen yhtenäisestä kehityksestä.

Avainsanat: naisten poliittinen aliedustus, sukupuoli-ideologia, modernisaatioteoria, Itä-Aasia

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	"Aasialaiset arvot" ja modernisaatioteoria	7
2.1	Keskustelu "aasialaisista arvoista"	7
2.2	Modernisaatioteoria ja sen kritiikki	8
3	Sukupuoleen liittyvät asenteet ja kulttuuri	13
3.1	Sukupuoli-ideologiat	13
3.2	Roolien yhdenmukaisuuden teoria	15
4	Tutkimusasetelma, aineisto ja menetelmät	17
4.1	Aineisto	18
4.2	Muuttujat	18
4.3	Logistinen regressioanalyysi tutkimusmenetelmänä	23
5	Arvot ja naisten poliittinen johtajuus	26
5.1	Suhtautuminen naisten poliittiseen johtajuuteen	26
5.2	Perinteiset arvot	27
5.3	Sukupuoli-ideologisten asenteiden merkitys	29
6	Johtopäätökset	32
	Lähdeluettelo	35
7	Liitteet	39

1 Johdanto

Kun Tsai Ing- Wen valittiin Taiwanin ensimmäiseksi naispresidentiksi v. 2016 ja vielä uudelleen vuonna 2020, BBC julisti juhlallisesti, että ”Taiwan on paikka, jossa naiset voivat tehdä politiikkaa”. Tsain valinta edusti historiallista hetkeä, joka merkitsisi tasa-arvoisempaa yhteiskuntaa, jossa naiset voivat menestyä politiikassa miesten tavoin ja olisivat vapautuneita patriarkaalisista perinteistä. (Lee 2021, 2071.) Tsaihin kohdistui runsaasti odotuksia, sillä olihan hän luvannut edistää sukupuolten tasa-arvoa. Hän nimitti kuitenkin kabinettiinsa ennätyksellisen vähän naisia ja hänen tapaansa tehdä politiikkaa luonnehdittiin liian ”pehmeäksi ja varovaiseksi”, sillä hän halusi välttää liiallista vastakkainasettelua patriarkaalisen ja heteroseksuaalisen valtopolitiikan kanssa. (Tseng 2018, 85,92.)

Myös Japani on hiljattain saanut ensimmäisen naispääministerinsä, kun Sanae Takaichi tuli valituksi vaalit voittaneen nationalisen ja konservatiivisen Japanin liberaalidemokraattisen puolueen (LDP) edustajana lokakuussa 2025. Vaikka hänkin edustaa Japanin historiassa ensimmäistä korkean viran naisjohtajaa, hänestäkään ei ole tulossa tasa-arvon näkökulmasta roolimallia poliittista uraa havitteleville naisille. Takaichia on kuvailtu kärkevästi vankkumattomaksi konservatiiviksi ja ”finanssipoliittiseksi kyyhkyseksi, joka käyttäytyy kuin mies”. Takaichi ei ole tukenut naisten vaikutusvallan lisäämistä politiikassa ja kannattaa konservatiivisia perhearvoja. Hän vastustaa voimakkaasti esimerkiksi julkista kannatusta saanutta kaksoisnimilakia, joka sallisi avioparien käyttää eri sukunimiä. Takaichin mukaan se ”voi tuhota perheyskoihin perustuvan sosiaalisen rakenteen”. (Guzman 2025.)

Taiwanin tai Japanin esimerkit eivät ole poikkeuksellisia vaan edustavat globaalia ja demokratioiden tulevaisuuden näkökulmasta vaarallista sekä sitkeää ilmiötä, jossa sukupuolten tasa-arvon puute poliittisessa johtajuudessa on säilynyt merkittävänä ongelmana. Tasa-arvokehityksessä on tapahtunut edistystä monella yhteiskunnan osa-alueella kuten koulutuksessa, mutta naisia on edelleen varsin vähän johtavissa poliittisissa rooleissa. (Norris & Inglehart 2001, 126–127.) Maailman talousfoorumin (World Economic Forum, WEF) tuoreimman raportin mukaan naiset ovat edelleen maailmanlaajuisesti aliedustettuina poliittisen vallan avainpaikoilta. Parlamenttien välisen liiton (Inter- Parliamentary Union, IPU) mukaan alle kolmasosa maailman parlamenteista oli naisten johtamia vuonna 2025. (World Economic Forum 2025, 58–59.) Maailmanlaajuisesti keskimääräinen naisten osuus parlamenteissa on 27,2 %, ja alueellisessa vertailussa Aasia jää alle globaalin keskiarvon ollen

21,8 %. Erityisen silmiin pistävä on Itä-Aasian heikko tilanne (23,6 %), jossa Japani, Etelä-Korea ja Taiwan kuuluvat korkean tulotason maihin. Naisten osuus parlamentissa on Japanissa 15,7 % ja Etelä-Koreassa 20,3 %. (IPU Parline 2025.) Taiwania voidaan pitää edelläkävijänä aasialaisiin verrokkimaihin nähden, sillä vuonna 2024 parlamentin jäsenistä ~41,5 % oli naisia. (Hope Ngo 2025, 9).

Naisten poliittinen aliedustus Itä-Aasiassa on hämmentänyt tutkijoita, sillä vallitseva tilanne ei vastaa yhteiskuntien modernisoitumisen seurauksena saavutettua demokraattisen, taloudellisen ja institutionaalisen kehityksen tasoa. Taiwan on Japaniin ja Etelä-Koreaan verrattuna ollut edistyneempi sukupuolten tasa-arvossa, mutta sukupuoleen liittyvät rakenteet ovat koko alueella paradoksaalisia, eikä tilannetta voi arvioida pelkästään määrällistä edustusta tarkastelemalla. Naisten sosiaaliset ja poliittiset oikeudet eivät ole vahvasti yhteydessä toisiinsa kuten esimerkiksi Pohjois-Amerikassa tai Euroopassa. Ero sosiaalisten ja poliittisten oikeuksien välillä on siis suurempi kuin muualla maailmassa. (Liu 2018, 257–258.)

Naisten poliittisen aliedustuksen syitä on tutkittu sekä rakenteellisten että institutionaalisten tekijöiden kautta. Kummatkaan näistä eivät kuitenkaan kykene riittävällä tavalla perustelemaan sukupuolten epätasa-arvoa politiikassa, vaikka ne tuottavatkin jonkin verran tyydyttäviä vastauksia. (Norris & Inglehart 2001, 127–129.) Rakenteellisten ja institutionaalisten tekijöiden ohella on välttämätöntä tarkastella myös kulttuurisia esteitä. Inglehart ja Norris määrittelevät kulttuurin yhteiskunnassa vallitseviksi sosiaalisiksi normeiksi, uskomuksiksi ja arvoiksi, jotka perustuvat kunkin yhteiskunnan modernisoinnin tasoon ja uskonnollisiin perinteisiin. (Inglehart & Norris 2009, 8.)

Aikaisempi kulttuurisia tekijöitä koskeva tutkimus on havainnut, että tasa-arvoiset asenteet naisten poliittista johtajuutta kohtaan liittyvät vahvasti naisten määrälliseen edustukseen parlamenttien alahuoneissa. Toisin sanoen, mitä suopeammin naisten poliittiseen johtajuuteen suhtaudutaan, on naisia enemmän merkittävässä poliittisissa viroissa. Sukupuoleen liittyvät asenteet ovat keskeinen osa yhteiskunnassa jaettua kulttuuria, ja niillä on merkitystä naisten poliittisen aliedustuksen kannalta aikanakin kahdesta näkökulmasta. Ensinnäkin niillä on merkitystä siinä, ovatko naiset valmiita asettumaan ehdolle politiikassa sekä toiseksi niillä on merkitystä niiden kriteerien kannalta, joita poliittiset portinvartijat, kuten esimerkiksi puolueet hyödyntävät, kun ne valitsevat ehdokkaitaan vaaleihin. (Norris & Inglehart 2001, 132.)

Tämä tutkielma käsittelee Japanissa, Etelä-Koreassa ja Taiwanissa vallitsevia kulttuurisia esteitä, joita naiset kohtaavat pyrkiessään politiikkaan. Tarkemmin tutkielmassa tutkitaan logistisen regressioanalyysin avulla perinteisiä arvoja ja sukupuoli-ideologisia asenteita mittaavien muuttujien yhteyttä väitteeseen ” *Kaiken kaikkiaan miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset*”. Tutkielman aineistona käytetään World Values Survey (WVS) kyselytutkimusaineistoa Japanista, Etelä-Koreasta ja Taiwanista vuosilta 2017–2022. Tutkimuskysymykseni on:

-Missä määrin perinteiset arvot, mukaan lukien sukupuoli- ideologiset asenteet, ovat yhteydessä siihen, että miehet nähdään naisia parempina poliittisina johtajina?

Tutkielmani teoreettinen viitekehys tarkastelee modernisaatioteoriaa itäaasialaisessa kontekstissa, perehtyy sukupuoli-ideologian (eng. *gender ideology*) käsitteeseen sekä lyhyesti roolien yhteensopivuusteoriaan (eng. *Role Congruity Theory, RCT*), joiden avulla pyrin perustelemaan valitun tutkimusnäkökulman ja myöhemmin tutkimusmenetelmän. Modernisaatioteoriasta johdetut päätelmät ovat kyseenalaisia Itä-Aasian kohdalla monella tavalla. Teorian esittämä perustavanlaatuinen ja laaja yhteiskunnan arvopohjan muutos modernisaation myötä ei ole toteutunut samalla tavalla Itä-Aasiassa kuin muualla demokraattisissa maissa. Tätä ristiriitaisuutta ja epäjohdonmukaisuutta on tutkimuskirjallisuudessa teoretisoitu mm. tiivistetyn modernisaation (eng. *compressed modernity*) ja puolitiivistetyn modernisaation (eng. *semi-compressed modernity*) käsitteillä, jotka molemmat kuvaavat vertailtavien maiden poikkeavaa modernisaatiokehitystä. Näiden vaihtoehtoisten teorioiden ohella on välttämätöntä tarkastella ”aasialaisten arvojen” olemassaolosta käytyä keskustelua, joka on ollut esillä etenkin aasialaisten poliittisten johtajien retoriikassa, kun perinteiset arvot on valjastettu poliittisen agendan ajamiseen, mutta niiden olemassaoloa on ollut empiirisesti vaikea osoittaa.

Tutkielmassa teoreettisen viitekehysten tarkastelun jälkeen esitellään tutkimusasetelma, aineisto ja hypoteesit. Tämän jälkeen esitellään aikaisempaan tutkimukseen ja teoriaan pohjautuen valitut muuttujat ja tutkimusmetodi. Lopuksi esitellään tutkimustulokset ja johtopäätökset sekä arvioidaan tutkielman toteutusta.

2 ”Aasialaiset arvot” ja modernisaatioteoria

Tässä luvussa tarkastellaan keskustelua aasialaisista arvoista ja perehdytään vaihtoehtoihin tulkintoihin modernisaatioteoriasta. Tutkielman näkökulmasta keskustelu aasialaisista arvoista on tarpeellinen, sillä vaikka tarkoituksena on tutkia perinteisten arvojen yhteyttä asenteisiin naisten poliittista johtajuutta kohtaan, on selvää, etteivät nämä arvot välttämättä edusta nimenomaisesti ”aasialaista” kulttuuria. Aasian kokoisen alueen kulttuuria ei voi pitää tarkkarajaisena, pysyvänä tai tietyin ominaisuuksien määrittämänä pakettina.

2.1 Keskustelu ”aasialaisista arvoista”

Kulttuuriarvojen tutkimukseen liittyy luontaisesti tietynlaisia ongelmia, joita on syytä tarkastella kriittisesti. Arvot ovat moniulotteisia normien ja uskomusten kokonaisuuksia, jotka ovat suhteessa yksilöön ja kansakuntiin, minkä vuoksi niitä on vaikea mitata. On aina epävarmuutta siitä, mittaavatko ne oikeaa asiaa, ja etenkin kyselytutkimuksien kohdalla aineistot ovat rajattuja otoksia näistä arvojen kokonaisuuksista. (Kim 2010, 322–323.)

Aasialaisten arvojen olemassaolosta on syntynyt vilkas keskustelu ja väittely tutkijakunnassa, sillä aikanaan Itä- ja Kaakkois-Aasian (mm. Kiinan, Indonesian, Malesian ja Singaporen) poliittiset johtajat hyödynsivät ”*asian values*” – käsitettä omien poliittisen agendojensa ajamiseen. Kulttuuri valjastettiin poliittiseksi ideologiaksi, jolla oikeutettiin autoritaarista politiikkaa ja luotiin vastakkainasetteluja länteen. Esimerkiksi oikeutta tulkita poikkeavia näkemyksiä ihmisoikeuksista ja demokratiasta perusteltiin ”aasialaisilla arvoilla”, joiden väitettiin juontuvan alueen ainutlaatuisesta, historiallisesta ja uskonnollisista erityispiirteistä. Aasialaisuus paketoitiin tässä retoriikassa homogeeniseksi joukoksi ominaisuuksia, ja se näyttäytyi siten niin sanottuna omintakeisena orientalismina. (Yung 2012, 268.) Japanin tapauksessa poliittiset johtajat päättivät puolustaa perinteistä perhemallia ja pitivät sitä ”aasialaisena” mallina, vaikka malli omaksuttiin alun perin modernisaation myötä lännestä. (Ochiai 2014, 221).

Tarkemmin tarkasteltuna ajatus aasialaisista arvoista on kestävä, sillä todellisuudessa alueen maat eroavat historian, politiikan, sosiaalisen rakenteen ja uskonnon osalta, jolloin ei voida puhua yhteisestä kulttuurista ja maiden välillä on suuria arvoeroja. Asian values - keskustelu synnytti tarpeen tutkia aasialaisten arvojen olemassaoloa empiirisesti. (Langlois 2001, 27,45. & Young 2012, 268.) Aikaisempi tutkimus on tarkastellut esimerkiksi neljää

poliittisten johtajien esille nostamaa arvojen ulottuvuutta: perhekeskeisyyttä, yhteisöllisyyttä, auktoriteettisuuntautuneisuutta ja vahvaa työetiikkaa. Vahvaa näyttöä tiukoista empiirisesti vahvistettavissa olevista aasialaisista arvoista ei saatu. Aasian alueiden sisällä todettiin myös eroavaisuuksia siinä, miten tutkitut arvojen ulottuvuudet painoutuivat. (Kim 2010, 337.)

Taiwanilainen feministinen tutkija Chao-Ju Chen varoittaa liiallisesta kulttuurisesta essentialismista ja stereotyyppisestä ajattelusta koskien eritoten kulttuuriarvojen ja sukupuolten tasa-arvoon liittyvää tutkimusta. Tiedämme, että kulttuurin ja sukupuolen välillä vallitsee voimakas yhteys, sillä sukupuolijärjestys ja valtasuhteet ovat rakentuneet osin kulttuurisesti. Lähes kaikilla kulttuureilla on patriarkaalin menneisyys, ja Chen toteaa, että on osin virheellistä pitää sukupuolten tasa-arvoa täysin länsimaisena keksintönä.

Feministisessä näkemyksessä tasa-arvoa ei ole itsessään olemassa missään kulttuurissa. Erityisen ongelmallista on diskurssi, jossa naisten oikeuksien sorto nähdään nimenomaan kulttuurisena kysymyksenä, jolloin sorretut naiset ovat oman kulttuurinsa uhreja. Mikäli sukupuolten tasa-arvo olisi vain kulttuurisidonnainen, olisivat esimerkiksi länsimaat siitä vapaita. (Chen 2007, 15–19.) On hyvin tärkeää kiinnittää huomiota siihen, ketkä puhuvat aasialaisista arvoista. Aasialaisissa yhteiskunnissa on merkittäviä oppositioon kuuluvia voimia, jotka uskovat demokratiaan ja sen kykyyn poistaa poliittisia ongelmia maassaan, ja itse asiassa aasialaisten ja länsimaisten arvojen rinnakkaiselo näyttää vastustavan innokkaimmin vallassa oleva eliitti. (Young 2012, 272.)

2.2 Modernisaatioteoria ja sen kritiikki

Klassinen modernisaatioteoria perustuu logiikkaan, jossa yhteiskunnan sosioekonominen kehitys aiheuttaa jokseenkin ennustettavissa olevia kulttuurisia muutoksia, jotka muovaavat arvoperustaa eri puolilla maailmaa. Teollisen yhteiskunnan nousu on tässä näkemyksessä liitetty laajoihin kulttuuriin muutoksiin, jotka syrjäyttävät vähitellen perinteisiksi mielletyt arvojärjestelmät. Muutosta perustellaan prosessilla, jossa sosioekonominen kehitys muuttaa yhteiskunnissa aineellisen toimeentulon perustaa ja siten vähitellen sosiaalista rakennetta. Sosioekonomisen kehityksen myötä saavutettu korkea turvallisuuden taso antaa tilaa yksilön vapaalle valinnalle sekä avoimuudelle ulkopuolisia ja uusia ideoita kohtaan. Muutoksen seurauksena on havaittu siirtyminen materialistisista arvoista, jotka korostavat fyysistä turvallisuutta ja taloudellista selviytymistä, kohti postmaterialistisia arvoja, jotka puolestaan korostavat itseilmaisua ja vapaata valintaa. (Inglehart 2018, 10–12.) Nämä itseilmaisun arvot muokkaavat poliittista kulttuuria, uskonnollisia normeja ja sukupuolten tasa-arvokäsityksiä,

lisäävät yleistä suvaitsevaisuutta ja antavat tukea demokratisoitumiselle. (Inglehart 2017, 139). Erityisesti yhteiskunnallinen tuki sukupuolten tasa-arvolle on jälkiteollisissa yhteiskunnissa osa laajaa ja johdonmukaista kulttuurista muutosta, joka on muokannut taloudellisesti kehittyneitä yhteiskuntia. Aikaisempi tutkimus on osoittanut modernisaation aikaansaamat arvokokonaisuuksien muutokset erityisesti Länsi-Euroopassa, mutta yhteiskunnan modernisaation taso ja yksilön sosiaalinen tausta eivät ole kyenneet selittämään mallin poikkeavuutta esimerkiksi Aasiassa tai Itä-Euroopassa. (Inglehart & Norris 2009, 43, 46–47.)

Itä-Aasian poikkeavuutta modernisaatioteorian näkökulmasta käsittelevissä tutkimuksissa on havaittu, että aasialaiset yhteiskunnat ovat kehittäneet omanlaisensa kulttuuri- ja uskomusjärjestelmän, mutta se ei ole kokonaan estänyt modernien, demokratiaa tukevien arvojen syntymistä. Itseilmaisun arvojen kokonaisuuteen katsotaan kuuluvaksi mm. tyytyväisyys elämään, vapaa itsensä ilmaiseminen, vapauden tavoittelu ja sosiaalinen suvaitsevuus, johon myös sukupuolten tasa-arvo keskeisesti kuuluu. Itä-Aasiassa itseilmaisun arvot ovat nousseet 1930-luvulta alkaen tultaessa 1990-luvulle. Jyrkin nousu on havaittu Japanin, Taiwanin ja Korean osalta, joista Japani on muita edellä, ja teollistunut aikaisemmin. Itä-Aasia erottui asenteiden osalta erillisenä kulttuurisen alueenansa verrattuna Etelä- tai Kaakkois-Aasiaan. (Wang & Tan 2006, 50, 58, 61–62.) Myös Welzel on päätenyt saman suuntaisiin löydöksiin ja havaitsi, että Aasian ja lännen välillä on eroja liberaalien demokratiakäsitysten ja emansipatoristen arvojen suhteen, mutta eroavaisuudet olivat itse asiassa suurempia Aasian alueen sisällä kuin lännen ja Aasian välisessä vertailussa. (Welzel 2011, 29–30.) Kulkeeko Itä-Aasia siis modernisaatioteorian mukaista polkua, mutta hitaammin kuin muut vauraat demokratiat?

Taloudellisesta kehityksestä huolimatta erityisesti sukupuolten välinen eriarvoisuus taloudessa, politiikassa ja yhteiskunnassa on säilynyt merkittävänä piirteenä Itä-Aasiassa. Tämä poikkeavuus haastaa optimistisen modernisaatioteorian sovellettavuuden aasialaisissa yhteiskunnissa. Naisten poliittinen aliedustus Itä-Aasiassa antaa vaikutelman siitä, etteivät postmodernit arvot ole täysin syrjäyttäneet perinteisiä arvoulottuvuuksia. Modernisaatioteoriaa onkin tutkimuskirjallisuudessa kritisoitu ja esitetty vaihtoehtoisia näkemyksiä, joita on sovellettu aasialaiseen yhteiskuntaan.

Chang Kyung-sup kehitti 1990-luvun alkupuolella tiivistetyn modernisaation (eng. *compressed modernization*) käsitteen kuvaamaan erityisesti nykypäivän Etelä-Korean yhteiskunnassa vallitsevia rakenteellisia ja historiallisia piirteitä modernisaatiokehityksen näkökulmasta. Se käsittää viisi erilaista ulottuvuutta, jotka kuvaavat poikkeuksellista modernisaatiokehitystä maassa. Ensimmäinen ulottuvuus käsittää nopean ja räjähdysmäisen siirtymävaiheen köyhästä maatalousyhteiskunnasta edistyneeksi teolliseksi taloudeksi. Toinen ulottuvuus kuvaa Etelä-Koreaan kohdistunutta voimakasta ulkopuolelta tulevaa länsimaista painetta Japanin ja Yhdysvaltojen peräkkäisen hallintokausien seurauksena. Länsimaistuminen on tapahtunut nopeasti ilman pitkällistä historian saatossa tapahtunutta kulttuurista vaihtoa. (Chang 2010, 22–24.)

Kolmas ulottuvuus tarkoittaa ilmiötä, jossa perinteiset, modernit ja postmodernit elementit esiintyvät vuorovaikutuksessa keskenään ja samanaikaisesti. Neljäs ulottuvuus kuvaa ilmiötä, jossa globaalit vaikutteet ja paikalliset rakenteet eivät sulaudu yhteen, vaan törmäävät, kilpailevat ja muodostavat hierarkkisia suhteita. Ne synnyttävät kulttuurista kilpailua, ristiriitoja ja jännitteitä. Niinpä modernit ja postmodernit arvot eivät ole korvanneet kokonaan perinteisiä arvoulottuvuuksia. Viides ulottuvuus Changin analyysissä kuvaa prosessia, jossa edellä kuvatut ulottuvuudet kumuloituvat ja synnyttävät uusia sosiaalisia ja kulttuurisia muotoja, uusia ilmiöitä eli omaperäisiä hybridejä. (Chang 2010, 22–24.)

Tiivistyneen modernisaation seuraukset näkyvät erityisesti siinä, miten perinteisten arvojen pysyvyys on säilynyt merkittävänä piirteenä korealaisessa yhteiskunnassa. Naiset kärsivät edelleen miesten hallitsemista perhesuhteista, rakenteellisista esteistä taloudessa sekä erottelusta työpaikoilla. Lisäksi hierarkkinen konfutselainen kulttuuri, joka määrittelee tarkoin sosiaaliset suhteet, on edelleen läsnä nopeasta modernisaatiosta huolimatta. (Chang 2010, 84–85.) Perhe on säilynyt keskeisenä institutionaalisena yksikkönä, mutta perhekeskeisyys ilmenee yhteiskunnassa moninaisina toisistaan poikkeavina perheideologioina, joita ovat perhearvot ja -normit. Chang perustelee tätä tiivistyneen modernisaation tuomalla prosessilla. Toisistaan poikkeavat perheideologiat elävät rinnakkain äkillisten yhteiskunnallisten muutosten seurauksena, eivätkä ne välttämättä heijastele demokraattista tai moniarvoista perhekulttuuria. (Chang 2010, 33–34.) Yleistäen Itä-Aasiassa perhekeskeisyys ja perinteisyys näkyy esimerkiksi siten, että avioliiton ulkopuolella syntyvien lasten määrä on suhteellisen alhainen, avioliittojen solmiminen on harvinaisempaa, ja perheen hyvinvointi asetetaan usein oman hyvinvoinnin edelle. (Ochiai 2014, 216–217.)

Japanilainen sosiologi ja tutkija Emiko Ochiai on tutkinut paljon japanilaista perherakennetta ja esittänyt modernisaatioteoriasta vaihtoehtoisen tulkinnan. Hän jakaa modernisaation kahteen erilliseen vaiheeseen, jossa ensimmäinen modernisaation vaihe merkitsee teollistumisen aikana tapahtunutta modernisaatiota. Sukupuolten tasa-arvon näkökulmasta tämä tarkoittaa roolijakoa, jossa mies toimii elättäjänä ja nainen kotirouvana. Malli omaksuttiin voimakkaasti aikoinaan länsimaissa, mutta se on menettänyt suosiotaan toisen modernisaation aallon aikana, jolloin naiset ovat siirtyneet laajamittaisesti palkkatyöhön ja perhemallit ovat monipuolistuneet. Ochiai mukaan nykyisessä Itä-Aasiassa todistetaan sekä perinteisen kotirouvamallin yleistymistä, että toisaalta myös vastakkaista kehitystä. (Ochiai 2014, 215–216.)

Ochiai mukaan Japani ei ole Etelä-Korean ja Taiwanin kaltaisten muiden Itä-Aasian maiden tavoin samanlaista ”tiivistynyttä modernisaatiota”, vaan se eroaa tiivistymisen asteen osalta. Ochiai määrittelee prosessin käsitteellä ”puolitiiivistynyt modernisaatio” (eng. *semi-compressed modernity*). Japanissa modernisaatio oli nopea länsimaihin verrattuna, mutta tapahtui hitaammin kuin muissa Aasian maissa. Käännekohta tapahtui erityisesti 1980-luvulla, jolloin Japani oli länsimaita taloudellisessa ja teknologisessa kehityksessä edellä ja se olisi voinut kehittyä kohti länsimaista hyvinvointivaltiomallia. Sen sijaan poliittiset päättäjät valitsivat vahvistaa varhaisen modernisaation mallin mukaisen 1960-lukulaisen perhemallin, joka heijastui yhteiskuntaan luomalla jäykät rakenteet sukupuolirooleille. Malli levisi laajalle eri yhteiskunnan osa-alueilla ja hidasti Japanin siirtymistä kohti niin kutsuttua toista modernisaation vaihetta. (Ochiai 2014, 209, 224–225.)

Modernisaatioteoriaa kohtaan osoitettu kritiikki saa tukea aikaisemmasta tutkimuksesta, jossa on todettu, että liberaalin demokratian periaatteet esiintyvät rinnakkain esimerkiksi perinteisten sukupuolinormeihin liittyvien arvojen kanssa. Jatkuvat erot sukupuolten poliittisessa edustuksessa, palkkaeroissa ja sosiaalisessa asemassa ilmentävät sitä, miten syvälle juurtuneet kulttuuriset normit voivat hidastaa demokratisoitumisen tasa-arvopyrkimyksiä. Itä-Aasiassa patriarkaaliset normit, kuten miesten auktoriteettiasema ja kouluttautumisen ensisijaisuus ovat yhteydessä heikentyneeseen tukeen sukupuolten tasa-arvolle demokraattisessa hallinnossa. Sukupuolten tasa-arvoa ei välttämättä mielletä keskeiseksi osaksi demokratiaa. Modernisaatioprosessi on edennyt Itä-Aasiassa tavalla, joka on korostanut vahvoja perhenormeja ja vahvasti sukupuolen mukaan eriytynyttä markkinataloutta. Toisin sanoen, se ei ole perustunut yhtä paljon yksilönvapauden

liberaalidemokraattisiin arvoihin, vaan pikemminkin meritokraattisten byrokraattien suunnittelemiin rakenteisiin, joihin konfutselaisella perinnöllä on ollut oma osuutensa. (Go 2025, 344–345.)

Vaihtoehtoiset modernisaatioteoriat herättävät kysymyksen siitä, missä määrin maat noudattavat modernisaatioteorian tekemiä oletuksia kulttuurisesta muutoksesta, ja missä määrin ne osoittavat ilmeisiä ristiriitoja. Kulttuurisia perinteitä on pidetty hyvin sitkeinä ja kykenevinä muokkaamaan nykypäivän poliittista ja taloudellista käyttäytymistä.

Modernisaatioteoreetikot ovatkin joutuneet myöntämään, että varsinaista kulttuurien lähentymistä ei ole modernisaation seurauksena tapahtunut, eikä prosessi ole lineaarinen, eivätkä kulttuuriperinnön eri osa-alueet ole suinkaan kuolleet sukupuuttoon. Toisaalta hetkestä, jolloin kulttuurinen muutos on saanut alkusysäyksen saattaa kulua useiden vuosikymmenten viive siihen, että muutokset alkavat näkyä yhteiskunnassa. (Inglehart & Welzel 2005, 46.) Modernisaatioteoriaa onkin päivitetty ainakin siten, että on tunnustettu, etteivät kulttuuriset arvot muovaudu pelkästään eksistentiaalisen turvallisuuden tason perusteella, vaan koko historiallisen perinnön perusteella. (Inglehart 2017, 148).

Seuraavassa luvussa tarkastellaan tarkemmin sukupuoli-ideologioita, eli sukupuoleen liittyviä arvoja ja asenteita, jotka ovat keskeinen osa jaettua kulttuuria, ja osa arvojen kokonaisuutta, joihin modernisaatioteoriakin nojaa.

3 Sukupuoleen liittyvät asenteet ja kulttuuri

Tässä tutkielmassa keskitytään perinteisten arvoulottuvuuksien ohella sukupuoleen liittyviin asenteisiin omana ilmiönään. Sukupuolten tasa-arvon kannatus on olennainen osa modernisaatioteorian esittämää laajaa arvopohjan muutosta, mutta teorian oletukset voidaan kyseenalaistaa erityisesti Itä-Aasian osalta. Sukupuolta koskevat asenteet tulisi sisällyttää osaksi kulttuurisia tekijöitä muiden perinteisten arvojen ohella erityisesti, kun tutkitaan suhtautumista naisten poliittiseen johtajuuteen. Tähän saadaan tukea aikaisemmasta tutkimuksesta ja teoriasta, jossa asenteilla on todettu selkeä yhteys naisten määrälliseen edustukseen parlamenteissa.

Aikaisempi tutkimus on osoittanut, että kulttuuriin liittyvillä sukupuoliasenteilla on itsenäinen vaikutus, joka ilmenee silloinkin, kun otetaan huomioon maan kehitystaso ja poliittiset instituutiot. Maissa, joissa vallitsevat perinteisemmät sukupuoliasenteet, on naisten osuus parlamentissa pienempi. Kulttuuristen tekijöiden merkitys on todettu joissakin tapauksissa jopa suuremmaksi verrattuna institutionaalisiin tekijöihin, kuten vaalijärjestelmä. (Norris & Inglehart 2009 201.) Paxton ja Kunovich (2003) totesivat, että sukupuoli-ideologia oli merkitsevämpi tekijä kuin esimerkiksi uskonnollisuus. Tämän ohella negatiivisella suhtautumisella naisten poliittiseen johtajuuteen nähtiin yhteys alhaiseen edustukseen lainsäädäntöelimissä. Toisin sanoen käsitykset naisten roolista ja asemasta yhteiskunnassa voivat joko heikentää tai vahvistaa mahdollisuuksia poliittiseen valtaan. Se miksi sukupuoli-ideologiat ovat merkittäviä, johtuu siitä, että niillä on vaikuttavuutta sekä kysynnän että tarjonnan osalta poliittisessa maailmassa. (Paxton & Kunovich 2003, 102–103.) Näin ollen on selvää, että kulttuurisia tekijöitä kuten perinteisiä arvoja ei voi tarkastella jättämällä huomiotta sukupuolirooleja koskevia asenteita.

3.1 Sukupuoli-ideologiat

Sukupuoli-ideologioilla (eng. *gender ideology*) tarkoitetaan joukkoa yhteiskunnassa yleisesti hyväksyttyjä kulttuurisia uskomuksia, jotka käsittelevät miesten ja naisten olennaista luonnetta sekä suhteellista arvoa. Tavallisesti nämä uskomukset juontuvat käsityksestä biologisista juurista, joka perustuvat vastakkaisiin ja luonnostaan erilaisiin sukupuolikategorioihin. Nämä hallitsevat käsitykset maskuliinisuudesta ja feminiinisyydestä ovat osa kulttuuria, joka on sisäänrakennettu osaksi sosiaalisia instituutioita ja perinteitä. Tätä kautta ne tukevat sukupuolen mukaan eriytyneitä identiteettejä, työnjakoa ja

käyttäytymismalleja. Yhteiskunnassa vallitsevaa sukupuoli-ideologiaa levitetään populaarikulttuurin, tiedotusvälineiden ja monien instituutioiden välityksellä kouluissa, perheissä ja työpaikoilla. (Chatillon, Charles & Bradley 2018, 217.) Sukupuoli-ideologian käsitteellä tiedetään olevan kaksoismerkitys. Äärioikeisto hyödyntää käsitettä poliittisessa retoriikassa täysin päinvastaisessa tarkoituksessa, jolloin se yhdistetään sukupuolten tasa-arvon sekä seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeuksien vastustamiseen. Tässä tutkielmassa käsitettä käytetään sen akateemisessa merkityksessä. (Murib 2025, 467.)

Sukupuoli-ideologiat muovaavat yhteiskuntaa sekä suoraan että epäsuorasti monella eri tavalla. Ne tukevat prosesseja, joiden kautta tuotetaan, toistetaan ja legitimoidaan erilaisia sukupuolittuneita instituutioita, jotka ylläpitävät eriarvoisuutta. Poliittisessa maailmassa tämä näkyy esimerkiksi siten, että puolueet ja äänestäjät portinvartijoina syrjivät henkilöitä, jotka poikkeavat sukupuoliroolien mukaisista malleista. Yksilötasolla ne ohjaavat käyttäytymistä, valintoja ja uskomuksia. Sukupuoli-ideologiat esittävät toisistaan vastakkaiset sukupuolikategoriat poissulkevinä, mikä merkitsee, että kuhunkin kategoriaan katsotaan kuuluvan vain tiettyjä ominaisuuksia. Esimerkiksi johtajuus ja määrätietoisuus esitetään miehisinä ominaisuuksina ja vastaavasti empaattisuus ja kauneus naisellisina ominaisuuksina. Ennakkoluulot vahvistavat ajatusta, etteivät ihmiset kykene menestymään sukupuolirooliaan vastaisessa työssä. (Chatillon, Charles & Bradley 2018, 219–220.)

Sukupuoli-ideologioiden institutionalisoiduttua yhteisesti hyväksytyiksi normeiksi ja käytänteiksi ne ovat suhteellisen vakaita. Mahdollinen kulttuurinen muutos voi johtua uusien kulttuuristen ihanteiden kehittymisestä tai sitten olemassa olevan sukupuolikulttuurin sisäisistä ristiriidoista. Onkin virheellistä olettaa, että yhteiskunnassa vallitsisi yhtenäinen kulttuuriperinne, vaan pikemminkin siellä ilmentyy keskenään kilpailevia ja vaihtoehtoisia arvojärjestelmiä. Olennaista on miten eri toimijat käsittelevät näitä jännitteitä ja ristiriitoja. (Pfau- Effinger 1998, 150.) Itä- Aasiassa konfutselaisuus on tunnistettu tärkeäksi kulttuuriperinteeksi. Sukupuolten tasa-arvon kannalta konfutselaiset perinteet ovat vahingollisia, sillä ne rakentuvat hierarkkisille sosiaalisille suhteille. Roolit perustuvat perheeseen ja sukulaisuuteen, sekä miehen ja naisen erilaiseen asemaan. Konfutselaisten perinteiden on todettu edelleen ohjaavan naisten asemaa esimerkiksi korealaisissa perheissä. Japanissa perinteisten sukupuoliroolien merkitys on todettu heikommaksi kuin Koreassa, mutta naisten rooli yhteiskunnassa on nähty silti toissijaisena, joka on rajoittanut merkittävästi naisten mahdollisuuksia. Myös Taiwanissa naisten rooli kotitaloustyöntekijänä ja hoitajana on

edelleen vahva, vaikka naiset osallistuvatkin vahvasti työelämään. (Sung & Pascall 2014, 5–6.) Konfutselaisuus ei ole ollut kuitenkaan ainoa tai ehdoton patriarkaalisen perhekäsityksen ja sukupuoliroolien muovaaja. Japanissa on yleisesti katsottu, että konfutselaisuudella on ollut huomattavasti vähäisempi yhteiskunnallinen merkitys verrattuna muuhun Itä-Aasiaan. (Ochiai 2020, 14.) Historiantutkimus on osoittanut, että tasa-arvon kannalta vahingollisia sukupuolirooleja on omaksuttu länsimaista, jotka on sittemmin poliittisessa retoriikassa mielletty osaksi ”aasialaista kulttuuriperintöä”. (Ochiai 2020, 17–18.)

3.2 Roolien yhdenmukaisuuden teoria

Sukupuolirooleista johdetut uskomukset muuttuvat usein normatiivisiksi, jolloin niistä muodostuu toivottavia ominaisuuksia, eli ilmaisuja siitä, miten kunkin yksilön tulisi omassa roolissaan toimia. Roolien yhdenmukaisuuden teoria (eng. *Role Congruity Theory*) on sosiaalipsykologiasta johdettu teoria, joka tarkastelee erityisesti sukupuoliroolien ja johtajuusroolien yhteensopivuutta. Erityisesti se keskittyy ennakkoluulojen muodostumiseen ja niistä aiheutuvien seurausten tutkimiseen. (Eagly & Karau 2002, 573, 575.) Normien ja stereotyyppien on todettu elävän hyvin voimakkaana, ja ihmiset uskovat, että kummallakin sukupuolella on tyypillisiä piirteitä ja käyttäytymismalleja, jotka poikkeavat toisistaan. Poliittisen johtajuuden kannalta tämä merkitsee sitä, että naisten sukupuolirooliin liitetyt ominaisuudet ja niistä muodostuneet ennakkoluulot ovat ristiriidassa niiden ominaisuuksien kanssa, jotka mielletään johtajuuteen kuuluviksi. (Eagly & Karau 2002, 574, 575.)

Poliittisten virkojen osalta naispuoliset edustajat nähdään sopivina hoitamaan esimerkiksi sosiaalipolitiikkaan liittyviä tehtäviä, kun taas miehet nähdään sopivampina hoitamaan esimerkiksi talouteen tai ulkosuhteisiin liittyviä tehtäviä. (Eagly & Karau 2002, 575). Endo ja Ono (2023) osoittivat tämän Japania koskevassa tutkimuksessa, jossa naispolitiikkoja pidettiin parempina hoitamaan lastenhoitoon, syntyvyyteen, sosiaaliturvaan ja terveydenhuoltoon liittyviä tehtäviä, kun taas miespolitiikoille pidettiin sopivina politiikanaloja, kuten turvallisuus, ulkopolitiikka ja talous. Lisäksi miespolitiikkoihin liitettiin edellä kuvattuja toimijuuteen liittyviä ominaisuuksia kuten vahvat johtajuustaidot ja dominoiva luonne sekä päättäväisyys. (Endo & Ono 2023, 372.)

Mikäli nainen toimii politiikassa johtajan roolissa, hän rikkoo perinteisiä sukupuolirooliin kuuluvia normeja ja häneen saatetaan suhtautua kielteisesti huolimatta siitä, menestyykö hän tehtävässään. Ennakkoluulot johtavat epäsuotuisempaan arviointiin naisista potentiaalista

johtajina sekä epäsuotuisempaan arviointiin todellisesta suoriutumisesta. Eagly ja Karau esittävät, että ennakkoluulot ovat yksi varteenotettava perustelu sille, että naisjohtajat kohtaavat vastustusta, naisten on vaikeampi edetä uralla tai saada tunnustusta tehdystä työstä. Näiden ohella tiukka roolijako todennäköisesti estää naisia havittelemasta korkeita poliittisia virkoja. (Eagly & Karau 2002, 588–589.) Kage, Rosenbluth ja Tanaka (2019) päätyivät siihen, että Japanissa asenteet naisten poliittista johtajuutta kohtaan eivät olleet erityisen negatiivisia äänestäjien keskuudessa, eikä sukupuolella todettu olevan juurikaan merkitystä äänestyspäätöksen suhteen, mutta naiset itse kokivat haluttomuutta asettua ehdolle perhevelvollisuuksien vuoksi. Tämä kertoo vahvojen sukupuoliroolien omaksumiseen. (Kage ym. 2019, 304.)

Sukupuoli-ideologioihin perustuvat sukupuoliroolit ja roolien yhdenmukaisuusteorian esittämät argumentit ovat perusteltuja, kun tarkastellaan itäaasialaisia naisjohtajia. Jo aikaisemmin mainittu Taiwanin naispresidentti Tsai Ingwen pyrki välttämään omassa kampanjoinnissaan ja virkakautenansakin aikana sukupuolen esille tuomista. Häneen kohdistuivat voimakkaat sukupuoleen liittyvät odotukset ja toisaalta hänen kyvykkyyttään toimia johtajana epäiltiin. Tsain menestystä on pidetty mahdollisena hänen naimattomuutensa ja lapsettomuutensa vuoksi. (Lee 2021, 2083.) Etelä-Korean Park Geun- hye valittiin ensimmäiseksi naispresidentiksi v. 2012. Park sai poliittisen perinnön ja imagon perheensä kautta autoritaarisen johtajan Park Jung- Heen tyttärenä. Park hyödynsi omassa kampanjassaan sukupuolta korostamalla naispresidenttiyttä, mutta ei erityisesti ajanut sukupuolten tasa-arvoon tähtäävää politiikkaa. Hänenkin ansiokseen on luettu isän vaikutus sukupuolen sijaan, eikä häntä pidetty äänestäjien silmissä varsinaisesti naispresidenttinä, vaikka hän edusti naissukupuolta. Tsain tavoin Parkin naimattomuus ja lapsettomuus nähtiin sekä etuna että haittana poliittisella uralla. (Lee 2023, 758, 773–774.) Japanissa naisia on nähty historian saatossa hyvin vähän korkeissa poliittisissa viroissa kansallisella tasolla. Nykyisen pääministerin lisäksi esimerkkejä löytyy vain muutamia. Yuriko Koike toimi ympäristöministerinä ja puolustusministerinä 2007, Tomomi Inada, puolustusministerinä 2016 ja Renho oppositiopuolueen ensimmäisenä naisjohtajana 2016. Näistä kaksi, (Koike ja Inada) LDP- puolueen poliitikkoina edustivat konservatiivista poliittista linjaa, eivätkä vetäneet puoleensa naisedustajia tai kampanjoineet naisten tasa-arvon puolesta. Yleisestikin Japanissa poliittiset puolueet ovat kautta historian olleet haluttomia asettaa ehdolle naisia ja LDP on johdonmukaisesti vastustanut uudistuksia naisehdokkaiden määrän lisäämiseksi. (Nakano 2018, 74–75.)

4 Tutkimusasetelma, aineisto ja menetelmät

Tässä tutkielmassa tutkitaan perinteisten arvojen ja sukupuoli-ideologisten asenteiden yhteyttä naisten aliedustukseen politiikassa. Tutkielma keskittyy tarkastelemaan näiden tekijöiden yhteyttä siihen, pidetäänkö miehiä naisia parempina poliittisina johtajina, sillä tällä asenteella on todettu olevan yhteys naisten aliedustukseen poliittisissa viroissa.

Tutkielman tutkimuskysymys on: ”Missä määrin perinteiset arvot, mukaan lukien sukupuoli-ideologiset asenteet ovat yhteydessä siihen, että miehet nähdään naisia parempina poliittisina johtajina?”

Taiwania, Japania ja Etelä-Koreaa on tutkimuskirjallisuudessa pidetty sopivina vertailukohteina, sillä niillä on useita yhdistäviä ominaisuuksia. Maat ovat maantieteellisesti lähellä toisiaan, niillä on samankaltainen hyvinvointijärjestelmä, ne ovat taloudellisesti vauraita ja niillä on tietyin osin yhteinen konfutselainen sukupuoli-ideologinen historia. (Liao & Luo 2021, 2.) Maat lukeutuvat kaikki demokratioihin, tosin Etelä-Korean demokration tila on ollut viime vuosina laskusuuntainen. V-Dem (Varieties of Democracy) instituutin liberaalin demokration toteutumista mittaavan LDI-indeksin mukaan Taiwanin indeksi on vuonna 2024 0.70, Japanin 0.73 ja Etelä-Korean 0.63, mistä voidaan todeta, että maat pärjäävät vertailussa esimerkiksi joitakin Euroopan maita paremmin ja ovat lähellä Yhdysvaltoja, jonka LDI-indeksi on 0.74. (V-Dem.)

Viitaten tutkielmassa esiteltyyn teoreettiseen viitekehykseen, tässä tutkielmassa muodostetaan seuraavia hypoteeseja:

H1: Vertailtavien maiden välillä on huomattavia eroavaisuuksia siinä, nähdäänkö miehet parempina poliittisina johtajina kuin naiset.

H2: Naiset suhtautuvat kielteisemmin väitteeseen, että miehet ovat naisia parempia poliittisia johtajia.

H3: Perinteiset arvot ovat yhteydessä siihen, että miehiä pidetään parempina poliittisina johtajina kuin naisia.

H4: Iältään nuoremmat, korkeammin koulutetut ja paremmin toimeentulevat suhtautuvat kielteisemmin väitteeseen, että miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset.

H5: Sukupuoli-ideologiset asenteet ovat merkitsevin yksittäinen tekijä suhteessa siihen, pidetäänkö miehiä parempina poliittisina johtajina.

4.1 Aineisto

Tutkielman aineistona käytetään World Values Survey (WVS) -kyselytutkimusaineistoa Japanista, Etelä-Koreasta ja Taiwanista vuosilta 2017–2022. WVS on laaja, kansainvälinen yhteiskuntatieteissä käytetty kyselytutkimus, joka mittaa ihmisten arvoja, uskomuksia ja asenteita. World Values Survey on kansainvälinen tutkimusohjelma, joka on alun perin perustettu vuonna 1981, ja sittemmin projekti on ollut käynnissä yli 120 yhteiskunnassa ympäri maailmaa. Tässä tutkielmassa hyödynnetään tuoreinta, seitsemännen aallon kyselytutkimusaineistoa. Aineisto kerättiin vuosina 2017–2020 kattaen kaiken kaikkiaan 66 eri maata. Kyselytutkimukseen on valittu edustava, satunnaisesti valittu otos kunkin maan aikuisväestöstä. Suurin osa kyselytutkimuksista toteutettiin kasvokkain haastattelemalla. (World Values Survey.) Tähän tutkielman aineistosta valikoitiin maakohtaiset Japania, Etelä-Koreaa ja Taiwania koskevat aineistot. Japanin aineisto kerättiin v. 2019 ja vastaajamäärä, N= 1325. Etelä- Korean aineisto kerättiin v. 2018 ja vastaajamäärä, N= 1245. Taiwanin aineisto kerättiin v. 2019 ja vastaajamäärä, N= 1223.

4.2 Muuttujat

Tutkielman selitettävä muuttuja on: ”Kaiken kaikkiaan miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset”. Tämä muuttuja oli alun perin Likert-asteikollinen muuttuja 1-4 (1= vahvasti samaa mieltä, 2= samaa mieltä, 3= eri mieltä, 4= vahvasti eri mieltä), mutta se muutettiin binääriseksi muuttujaksi siten, että arvo 0= 3-4 ja arvo 1= 1-2, sillä suurin osa havainnoista painottui kaikissa kolmessa maassa asteikon keskialueelle. Näin ollen siis arvo 1 edustaa väitteen kannalta perinteisempää asennetta, eli samaa mieltä olemista, ja arvo 0 edustaa liberaalimpaa asennetta, eli vastaaja on väitteen kanssa eri mieltä. Selitettävän muuttujan jakaumaa tarkastellaan tarkemmin tuonnempana.

Demografisiksi kontrollimuuttujiksi valittiin ikä, sukupuoli, koulutustaso ja tuloluokka, joita on tyypillisesti käytetty kontrollimuuttujina yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksessa. Regressiomallia varten sukupuoli koodattiin siten, että mies = 0 ja nainen = 1, jossa miehet ovat tarkastelussa vertailuryhmänä. Valinta ei ole merkityksetön, sillä se heijastaa poliittisen kentän historiallista miesvaltaisuutta, jossa miehet ovat eräänlainen normatiivinen vertailukohta. Tämän vuoksi on tutkimuksellisesti merkityksellistä tarkastella, miten aliedustettu ryhmä suhtautuu johtajuusnormeihin ja olemassa oleviin valtasuhteisiin, eli toisin sanoen poikkeavat asennoitumisessa suhteessa miehiin. Koulutustasoa mitattiin aineistossa

ISCED (International Standard Classification of Education) -asteikolla 0–8, jossa arvo 0 kuvastaa matalinta koulutustasoa ja arvo 8 korkeinta. Tuloluokka on aineistossa luokiteltu kolmeen numeeriseen luokkaan, joista arvo 1 kuvaa matalaa koulutustasoa, arvo 2 keskitasoa ja arvo 3 korkeaa.

Selittäviksi muuttujiksi muodostettiin kaksi summamuuttujaa: perinteiset arvot ja sukupuoli-ideologiset asenteet. Summamuuttujaksi kutsutaan sellaista muuttujaa, jonka arvot on saatu laskemalla yhteen useita erilaisia muuttujia, jotka mittaavat samaa ilmiötä. Sitä käytetään tavallisesti silloin, kun halutaan yhdistää eri asenneväittämiä. Muuttujien yhteen laskemista käytetään esimerkiksi Likert-asteikollisten muuttujien kohdalla kuten myös tämän tutkielman kohdalla tehtiin. (Paaso 2021.) Kummankin summamuuttujan kohdalla jokaisen muuttujan arvot koodattiin samansuuntaisiksi siten, että pienempi arvo kuvastaa perinteisempää asennetta ja suurempi arvo liberaalimpaa asennetta. Muuttujat standardoitiin ennen yhdistämistä siten, että keskiarvo = 0 ja keskihajonta = 1, jotta ne olisivat vertailukelpoisia. Summamuuttuja voidaan muodostaa kahdella eri tavalla: joko laskemalla muuttujien havaintoarvot yhteen tai laskemalla muuttujien havaintoarvoista keskiarvo. (Nummenmaa 2009, 162). Tutkielmassa summamuuttujat muodostettiin laskemalla kunkin vastaajan standardoitujen muuttujien arvot yhteen. Koodausvaiheessa kaikista muuttujista koodattiin pois puuttuvat arvot. Kaikkien tutkielmassa käytettyjen muuttujien alkuperäiset lyhenteet ja aihealueet ovat luettavissa tutkielman liitteessä.

Sukupuoli-ideologian teoriassa yksittäistä sukupuoleen liittyvää asennoitumista mittaavaa väittämää voidaan pitää melko suppeana tapana tarkastella asennetta kokonaisuutena. Tutkielmassa sukupuoli-ideologisen asenteen mittaamiseksi muodostettiin viidestä sukupuoliasennetta mittaavasta Likert-asteikollisesta muuttujasta yhteinen summamuuttuja. Sukupuoli-ideologisia asenteita mittaavaa useista kysymyksistä muodostettua yhdistettyä muuttujaa on käytetty aikaisemmassakin tutkimuksessa. (Inglehart & Norris 2009, 31–32). Asteikko skaalattiin yhtenäiseksi jokaisen muuttujan kohdalta siten, että arvo 1 = vahvasti samaa mieltä, 2 = samaa mieltä, 3 = eri mieltä ja 4 = vahvasti eri mieltä. Summamuuttujan käyttökelpoisuuden ja luotettavuuden varmistamiseksi laskettiin tunnusluku Cronbachin alfa, jonka tarkoituksena on tarkastella väittämien sisäistä yhtenäisyyttä eli sitä, kuinka hyvin ne korreloivat keskenään. Muuttuja on sitä yhtenäisempi, mitä suurempi alfan arvo on. (Paaso 2021.) Taiwanin aineistossa $\alpha = 0.50$, Etelä-Korean $\alpha = 0.65$ ja Japanin $\alpha = 0.54$, jolloin

todettiin, että arvot ovat kohtalaisia, mutta yhdenmukaisia esimerkiksi Inglehartin ja Norrisin käyttämän skaalan (eng. *Gender equality scale*) kanssa. (Inglehart & Norris 2009, 32.)

Taulukossa 1. on esitetty yksittäiset viisi sukupuoli-ideologista asennetta mittaavaa muuttujaa, joista summamuuttuja koostettiin.

Taulukko 1. Väittämät sukupuoli- ideologista asennetta mittaavassa summamuuttujassa

1.	Esikouluikäinen lapsi kärsii työssäkäyvistä äidistä.
2.	Yliopistokoulutus on tärkeämpää pojalle kuin tytölle.
3.	Kotiäitinä oleminen on yhtä tyydyttävää kuin palkkatyössä käyminen.
4.	Kun töitä on vähän, miehellä tulisi olla suurempi oikeus työpaikkaan kuin naisella.
5.	Jos nainen ansaitsee puolisoaan enemmän, se aiheuttaa lähes varmasti ongelmia.

Sukupuoli-ideologiaa mittaava summamuuttuja koostuu useista sukupuoliasenteita mittaavista väittämistä, joten sen sisältö on temaattisesti hyvin lähellä tutkielman selitettävää muuttujaa.

Jotta summamuuttuja olisi käyttökelpoinen ja luotettava regressiomallissa, tarkistettiin jokaisen summamuuttujasta koostetun yksittäisen väittämän korrelaatio selitettävään muuttujaan. Näin voitiin alustavasti varmistua siitä, että summamuuttuja todella mittaa laajemmin eri asenteita, eikä liiallista päällekkäisyyttä ole selitettävän muuttujan kanssa.

Muuttujien välistä korrelaatiota voidaan tarkastella esimerkiksi Pearsonin korrelaatiokertoimen avulla. Jos korrelaatiokertoimen arvo on lähellä lukua 0,5 tai -0.5 se osoittaa melko heikkoa lineaarista yhteyttä. (Holopainen & Pulkkinen 2013, 233.) Tämän tutkielman aineistoissa korrelaatiot vaihtelivat välillä $r \approx 0$ ja $r \approx -0.40$, eli summamuuttujan osat eivät ole voimakkaasti päällekkäisiä selitettävän muuttujan kanssa, vaan mittaavat laajempaa sukupuoli-ideologista asenneulottuvuutta.

Toinen selittävä muuttuja käsittelee perinteisiä arvoja mittaavia arvoulottuvuuksia. Alun perin tavoitteena oli tutkia näitä muuttujina itsenäisinä regressiomallissa, mutta koska yksittäiset muuttujat eivät tuottaneet suurta selitysvoimaa niiden testauksessa, päädyttiin muodostamaan niistäkin yhteinen summamuuttuja, jolloin ne mittaavat kokonaisuutena paremmin perinteisiä arvoja koskevaa latenttia ilmiötä, ja toisaalta muuttuja on vertailukelpoisempi toisen summamuuttujan kanssa. Tämänkaltaista lähestymistapaa on noudattanut modernisaatioteoriaa koskevassa tutkimuksessaan mm. Inglehart ja Welzel, jossa useista erilaisista perinteisistä arvoista tai postmaterialistisista arvoista on muodostettu yhtenäinen

indeksi. (Inglehart & Welzel 2005, 51.) Perinteisistä arvoista muodostetun summamuuttujankin kohdalla laskettiin myös Cronbachin alfa ja Taiwanissa $\alpha = 0.61$, Etelä-Koreassa $\alpha = 0.62$ ja Japanissa $\alpha = 0.61$. Taulukossa 2. on esitetty muuttujat, joista perinteisten arvojen summamuuttuja koostettiin. Summamuuttuja koostuu useasta eri osa-alueesta, joita teoriakirjallisuudessa on käytetty mittaamaan perinteisiä arvoulottuvuuksia, kuten perhekeskeisyys, kansallisylpeyden tunne, uskonnollisuus, kollektivismi, suhtautuminen auktoriteetteihin ja seksuaalietiikkaa käsittelevät normatiiviset kysymykset.

Taulukko 2. Perinteisiä arvoja mittaavat kysymykset ja väittämät summamuuttujassa

1.	Kuinka tärkeä perhe on elämässäsi?
2.	Koetko itsesi uskonnolliseksi riippumatta siitä, käytkö uskonnollisissa tilaisuuksissa?
3.	Kuinka ylpeä olet siitä, että olet (maan) kansalainen?
4.	Yksi elämäni tärkeimmistä tavoitteista on tehdä vanhempani ylpeiksi.
5.	Ihmiset, jotka eivät tee työtä, muuttuvat laiskoiksi.
6.	Lasten hankkiminen on yhteiskunnallinen velvollisuus.
7.	Suhtautuminen tulevaisuuden skenaarioon: Suurempi kunnioitus auktoriteetteja kohtaan
8.	Abortin hyväksyttävyys
9.	Homoseksuaalisuuden hyväksyttävyys
10.	Avioeron hyväksyttävyys

Lopulliseen regressiomalliin selittäviksi muuttujiksi valikoituivat siis demografiset kontrollimuuttujat sekä kaksi summamuuttujaa. Taulukoissa 3, 4 ja 5 on esitetty muuttujia koskevat havaintojen jakaumat vastaajien kesken kolmessa maassa: Taiwanissa, Etelä-Koreassa ja Japanissa.

Taulukko 3. Muuttujien jakaumat Taiwanin aineistossa

Muuttuja	Mediaani	Keskiarvo	Keskihajonta	Min.	Max.
Ikä	48,00	48,29	16,80	18,00	85,00
Koulutaso	5,00	4,16	2,00	0,00	8,00
Tuloluokka	2,00	1,73	0,50	1,00	3,00
Perinteiset arvot	-0,05	0,00	1,00	-2.79	3.86
Sukupuoli-ideologia	-0,00	0,00	1,00	-3,40	2,93

Taulukko 4. Muuttujien jakaumat Japanin aineistossa

Muuttuja	Mediaani	Keskiarvo	Keskihajonta	Min.	Max.
Ikä	55,00	54,78	17,95	18,00	94,00
Koulutaso	5,00	4,38	1,46	0,00	8,00
Tuloluokka	2,00	1,67	0,72	1,00	3,00
Perinteiset arvot	0,01	0,00	1,00	-4,06	4,91
Sukupuoli-ideologia	0,15	0,00	1,00	-3,57	2,63

Taulukko 5. Muuttujien jakaumat Etelä-Korean aineistossa

Muuttuja	Mediaani	Keskiarvo	Keskihajonta	Min.	Max.
Ikä	47,00	45,63	15,03	18,00	88,00
Koulutaso	3,00	4,11	1,60	0,00	8,00
Tuloluokka	2,00	1,89	0,39	1,00	3,00
Perinteiset arvot	-0,08	0,00	1,00	-2,79	3,21
Sukupuoli-ideologia	0,04	0,00	1,00	-3,18	3,34

Demografisten muuttujien osalta havaitaan, että sekä Taiwanissa, Etelä-Koreassa että Japanissa suurin osa vastaajista on keski-ikäisiä, mutta vaihteluväli on hyvä, eli iän suhteen vastaajien joukko on monipuolinen. Koska sukupuoli on koodattu binääriseksi muuttujaksi, siitä ei ole mielekasta tarkastella kaikkia taulukon suureita. Jakaumat sukupuolen mukaan tarkastettiin, ja Taiwanin aineistossa vastaajista naisia on 51,4 % ja miehiä 48,6 %, Etelä-Koreassa naisia 51,2 % ja miehiä 48,8 %. Japanin aineistossa naisia 56 % ja miehiä 43,6 %. Näin ollen jakauma sukupuolten kesken on suhteellisen tasainen. Japanin aineistossa on naisia hieman enemmän. Koulutustason osalta Japanissa ja Taiwanissa vastaajat ovat keskimäärin melko korkeasti koulutettuja (mediaani 5.0) ja Etelä-Koreassa hieman matalammin koulutettuja (mediaani 3.0). Hajonnasta todetaan, että Etelä-Koreassa vastaajien jakauma on jonkin verran vinoutunut siten, että ne keskittyvät matalampaan koulutustasoon. Taiwanissa ja Japanissa hajontaa vastaajien keskuudessa on enemmän. Tuloluokan osalta havaitaan, että kolmessa maassa suurin osa vastaajista kuuluvat tulotason osalta keskitasoon. Etelä-Koreassa vastaajat ovat jakautuneet tuloluokkien osalta monipuolisemmin, kun taas Japanissa ja Taiwanissa ne ovat keskittyneet enemmän keskiarvon ympärille, eli tuloluokaltaan keskituloisiin.

Perinteisten arvojen ja sukupuoli-ideologian summamuuttujien osalta muuttujiin on tehty standardointi, mikä merkitsee, että muuttujien keskiarvo on 0 ja keskihajonta on 1. Arvot kertovat poikkeaman keskiarvosta, ja aineistoissa negatiiviset arvot kuvastavat perinteisempää asennetta, kun taas positiiviset liberaalimpaa asennetta. Jakaumaa tarkasteltiin vinouslukujen avulla. Perinteisten arvojen muuttujan osalta kaikissa kolmessa maassa havainnot jakautuvat suhteellisen tasaisesti liberaalin ja perinteisen asennoitumisen välillä. Mediaanit ovat lähellä nollaa, eli enemmistö havainnoista sijoittuu lähelle keskiarvoa. Sukupuoli-ideologian muuttujan osalta voidaan todeta, että mediaanit asettuvat lähelle nollaa, eli havainnot sijoittuvat lähelle keskiarvoa. Vinoumien osalta Etelä-Korean ja Taiwanin jakauma on symmetrinen. Japanissa havaittiin hieman vasemmalle suuntautunut vinous.

4.3 Logistinen regressioanalyysi tutkimusmenetelmänä

Tutkielman tutkimusmenetelmänä on logistinen regressioanalyysi. Regressioanalyysia käytetään, kun halutaan tutkia yhden tai useamman muuttujan yhteyttä selitettävään muuttujaan. Menetelmän etuna on se, että muuttujien välisessä tarkastelussa saadaan selville, mikä on yksittäisen muuttujan yhteys selitettävään muuttujaan silloin, kun mallissa huomioidaan myös muut muuttujat. Menetelmän puutteena on se, että sen avulla ei voida kuitenkaan tutkia ilmiöiden välisiä syy-seuraussuhteita. (Kaakinen & Ellonen 2021.) Menetelmä sopii tämän tutkielman tutkimusasetelmaan, jossa aineisto on kvantitatiivinen arvoja ja asenteita käsittelevä kyselytutkimusaineisto, ja tutkielmassa tutkitaan useamman muuttujan yhteyttä selitettävään muuttujaan.

Perinteisemmän lineaarisen regression oletuksena on usein, että selitettävä muuttuja on luonteeltaan jatkuva. Tässä tutkielmassa selitettävä muuttuja oli alun perin Likert-asteikollinen, eli järjestysasteikollinen muuttuja, joka muutettiin myöhemmin kategoriseksi muuttujaksi. Lineaarisen regression sijaan logistinen regressioanalyysi sopii menetelmäksi silloin, kun selitettävä muuttuja on kategorinen eli kaksiluokkainen muuttuja. (Nummenmaa 2009, 330.) Tutkielman selitettävänä muuttujana on väittämä: ”Miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset”, ja muuttuja on kategorinen siten, että vastaaja on joko väitteen kanssa samaa tai eri mieltä.

Selitettävän muuttujan ollessa kategorinen, logistisessa regressioanalyysissä ennustetaan todennäköisyyttä havaintojen jakautumisesta kuhunkin luokkaan. Luokista toinen edustaa ennustettua kategoriaa, eli tarkastellaan todennäköisyyttä sille, että havainnot kuuluvat juuri tähän luokkaan. (Nummenmaa 2009, 337.) Tutkielman selitettävä muuttuja on koodattu siten,

että arvo $Y=1$ tarkoittaa, että vastaaja on tutkittavan väitteen kanssa samaa mieltä. Vastaavasti arvo $Y=0$ merkitsee, että vastaaja on väitteestä eri mieltä. Menetelmän avulla ennustetaan, miten selitettävät muuttujat, eli X :n arvot, vaikuttavat todennäköisyyteen, että $Y=1$ eli että vastaaja pitää miehiä naisia parempina poliittisina johtajina.

Tuloksien tarkastelussa tutkitaan yksittäisten selittävien muuttujien tilastollista merkitsevyyttä p -arvojen avulla. Mikäli selittävään muuttujaan liittyvä p -arvo on pienempi kuin 0.05, se on tilastollisesti merkitsevä regressiomallissa, ja siten sillä on yhteys selitettävään muuttujaan. Lisäksi analyysissä tarkastellaan regressiokertoimien (b) suuruutta ja suuntaa, jotka kuvaavat muuttujan yhteyttä selitettävään muuttujaan. Kertoimen merkki kertoo yhteyden suunnasta. Positiivinen merkki viittaa selittävän muuttujan todennäköisyyden kasvuun ja negatiivinen sen vähenemiseen. (Nummenmaa 2009, 339). Muuttujan vaikutuksen suuruutta ja suuntaa voidaan karkeasti arvioida myös vetosuhteen (eng. *OR = odds ratio*) kertoimen avulla, joka on muunnos alkuperäisestä regressiokertoimesta (b). Tulokinnassa positiiviset vetosuhteet ($OR > 1$) lisäävät todennäköisyyttä kuulua ennustettuun luokkaan ($Y=1$), ja vastaavasti negatiiviset vetosuhteet ($OR < 1$) vähentävät sitä. (Kaakinen & Ellonen 2021.) Tutkielman kontekstissa vetosuhteen kertoimen ollessa suurempi kuin arvo 1, se tarkoittaa, että selittävän tekijän kasvu lisää todennäköisyyttä kannattaa väitettä. Vastaavasti kertoimen ollessa pienempi kuin 1 se tarkoittaa, että selittävän tekijän kasvu vähentää todennäköisyyttä kannattaa väitettä. Vetosuhteita tarkastellaan karkeasti lopullisessa regressiomallissa luvussa 5.3 osana muuta analyysia.

Regressioanalyysissä tarkastellaan mallien sopivuutta, selitysstetta ja selittävien muuttujien merkityksellisuutta. Olennaista on sekin, etteivät selittävät muuttujat ole keskenään kolineaarisia, eli liiallisesti yhteydessä toisiinsa, ja siten selitä samaa asiaa. Selityssteen tarkastelussa tutkitaan sitä, kuinka paljon paremmin käytetty malli selittää ilmiötä verrattuna tilanteeseen, jossa selittäviä muuttujia ei käytetä. (Nummenmaa 2009, 332, 337–339.) Tutkielmassa tutkittiin kahta erilaista mallia. Ensimmäisessä mallissa tarkasteltiin demografisten muuttujien (ikä, sukupuoli ja koulutustaso) ohella perinteisiä arvoja mittaavan muuttujan yhteyttä selitettävään muuttujaan (luku 5.2). Tämän jälkeen tutkittiin toista mallia, johon lisättiin sukupuoli-ideologista asennetta mittaava muuttuja (luku 5.3.). Malleja arvioitiin eri tunnuslukujen avulla ennen tulosten tulkintaa. Selitysvimaa voidaan karkeasti arvioida esimerkiksi Nagelkerken pseudo R^2 -kertoimen avulla. Kertoimen tulkintaan ei ole olemassa yksiselitteisiä raja-arvoja, ja se on siten vain suuntaa antava apuväline arvioitaessa

sitä, paraneeko mallin selitysvoima, kun siihen on lisätty toinen muuttuja. (Nummenmaa 2009, 338.) Tässä tutkielmassa kahden mallin välisessä tarkastelussa toisen mallin selitysvoima parani kaikissa kolmessa maassa, kun sukupuoli-ideologiaa mittaava muuttuja lisättiin malliin. Taiwanin osalta Nagelkerken pseudo R^2 nousi 0.114:stä 0.201:een, Japanin osalta 0.124:stä 0.212:een ja Etelä-Korean osalta 0.083:sta 0.259:ään. Vertailun vuoksi politiikan tutkimuksessa on raportoitu kertoimen arvoja 0.18, joten tulokset ovat linjassa aikaisemman empiirisen kirjallisuuden kanssa. (Grönlund & Setälä 2007, 415.) Selittävien muuttujien välistä multikolinearisuutta tarkasteltiin VIF (eng. *variance inflation factor*) -kertoimen avulla. Kertoimien maksimiarvot jäivät alle arvon kaksi. Kynnysarvona tutkimuskirjallisuudessa pidetään kertoimen arvoja väliltä 5–6, jolloin sen alle jäävät arvot voidaan hyväksyä, ja tuloksia vääristävää liiallista korrelaatiota ei havaita. (Kaakinen & Ellonen 2021.)

Regressioanalyysissä malliin saattaa jäädä alkuperäisessä tarkastelussa muuttujia, jotka eivät sovi malliin tai paranna sen selitysvälikettä, jolloin ne voidaan poistaa lopullisesta mallista. (Nummenmaa 2009, 317–318). Tarkastelussa havaittiin, että tuloluokalla ei ollut tilastollista merkittävyyttä, eikä sen poistaminen mallista muuttanut merkittävästi muiden muuttujien kertoimia, tilastollista merkitsevyyttä tai mallin selitysvälikettä. Muuttuja ei siis lisännyt malliin selitysvälikettä, joten se jätettiin pois lopullisista analyyseistä.

5 Arvot ja naisten poliittinen johtajuus

Tässä luvussa esitellään logistisen regressioanalyysin tulokset ja pyritään vastaamaan siihen, missä määrin perinteiset arvot ja sukupuoli-ideologiset asenteet ovat yhteydessä siihen, että miehiä pidetään naisia parempina poliittisina johtajina. Tuloksia tarkastellaan suhteessa tutkielmassa asetettuihin hypoteeseihin ja teoreettiseen viitekehykseen. Aluksi tarkastellaan yleisesti selitettävää muuttujaa kolmessa maassa. Tämän jälkeen esitellään logistiset regressiomallit. Japanin osalta havaintojen lukumäärät ovat alkuperäistä aineistoa pienemmät, sillä osa muuttujista sisälsi huomattavamman määrän puuttuvia arvoja, jotka on koodauksessa poistettu.

5.1 Suhtautuminen naisten poliittiseen johtajuuteen

Tutkielman ensimmäiseksi hypoteesiksi asetettiin, että maiden välillä on huomattavia eroavaisuuksia siinä, nähdäänkö miehet lähtökohtaisesti parempina poliittisina johtajina kuin naiset. Taulukossa 6. on kuvattuna havaintojen jakaumat yleisesti ja sukupuolen mukaan Taiwanissa, Japanissa ja Etelä-Koreassa.

Taulukko 6. "Kaiken kaikkiaan miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset".

	Eri mieltä	Samaa mieltä
Taiwan		
Kaikki	76,1 %	23,9 %
Miehet	74,3 %	25,7 %
Naiset	77,9 %	22,1 %
Japani		
Kaikki	70,7 %	29,3 %
Miehet	64,9 %	35,1 %
Naiset	75,2 %	24,8 %
Etelä-Korea		
Kaikki	48 %	52 %
Miehet	41,2 %	58,8 %
Naiset	54,5 %	45,5 %

Taiwanissa ja Japanissa reilusti suurin osa ei pidä lähtökohtaisesti miehiä parempina poliittisina johtajina. Etelä-Koreassa vastaukset ovat voimakkaimmin jakautuneet kahtia siten, että karkeasti puolet pitävät miehiä parempina poliittisina johtajina, ja toisaalta noin puolet ovat väitteen kanssa eri mieltä. Kaiken kaikkiaan syntyy vaikutelma, että toisin kuin voisi teorian ja aikaisemman tutkimuksen valossa odottaa, miehiä ei pidetä lähtökohtaisesti

parempina poliittisina johtajina. Tämä on signaali siitä, että naisia pidetään politiikan avainpaikoilla kyvykkäinä etenkin Taiwanissa ja Japanissa. Jos ajatellaan asenteen yhteyttä esimerkiksi naisten määrään parlamenteissa, Taiwanin kohdalla tulos ei ole yllättävä, mutta Japanissa tulos on positiivisempi verrattuna naisten edustuksen nykyiseen määrään, joka on maiden välisessä vertailussa heikoin (15,7 %). Etelä-Koreassa tulos tukee aikaisemman tutkimusnäytön johtopäätöksiä, jossa kielteisempi asennoituminen on yhteydessä vähäiseen naisten määrään parlamenteissa. Huomionarvoista on lisäksi se, että verrattuna Japaniin tai Taiwaniin asennoituminen on Etelä-Koreassa perinteisempää, mutta voimakkaasti jakautunutta. Ensimmäinen hypoteesi todetaan siis paikkaansa pitäväksi siltä osin, että Etelä-Korea eroaa huomattavasti suhteessa Japaniin ja Taiwaniin, kun taas Japani ja Taiwan noudattavat samansuuntaista linjaa asennoitumisessa.

Tutkielman toiseksi hypoteesiksi asetettiin, että naiset suhtautuvat väitteeseen miehiä kielteisemmin. Sekä Japanissa että Taiwanissa naiset ovat miehiä useammin väitteen kanssa eri mieltä, mutta erot sukupuolten välillä ovat melko pieniä. Taiwanissa erot jäävät alle neljän prosenttiyksikön, kun taas Japanissa ne ovat noin kymmenen prosenttiyksikköä. Etelä-Koreassa sukupuolten välinen ero on hieman suurempi, noin 13 prosenttiyksikköä, mutta huomionarvoista on asenteiden jakautuneisuus. Naisista 54,5 % on väitteen kanssa eri mieltä ja 45,5 % samaa mieltä, jolloin naisten näkemykset ovat selvästi jakautuneet. Lisäksi Etelä-Koreassa huomattavasti suurempi osuus sekä miehistä että naisista pitää väitettä oikeana verrattuna Japaniin ja Taiwaniin. Vaikuttaa siis siltä, että Etelä-Koreassa asenteet saattavat olla kokonaisuudessaan konservatiivisempia. Toinen hypoteesi saa tukea kaikissa kolmessa maassa, vaikka sukupuolten väliset erot ovatkin pääosin melko pieniä. Etelä-Korean kodalla naisten mielipiteiden jakautuneisuus kuitenkin erottuu selvästi Japanista ja Taiwanista.

5.2 Perinteiset arvot

Tässä alaluvussa tarkastellaan regressiomallia (taulukko 7.), jossa tutkitaan perinteisten arvojen summamuuttujaa ja demografisia muuttujia suhteessa selitettävään muuttujaan, eli muuttujien yhteyttä väittämään: ”Kaiken kaikkiaan miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset”. Tarkastelu on olennainen siksi, että viimeisessä malli (luku 5.3) tarkentuu siten, että sukupuoli-ideologia tulee tarkasteluun mukaan. Mallien välisen selitysvoiman näkökulmasta on tärkeää, että perinteisiä arvoja mittaavaa summamuuttujaa tarkastellaan myös yksinään, itsenäisenä tekijänä ilman sukupuoli-ideologisen asennoitumisen vaikutusta malliin.

Taulukko 7. Regressiomalli Japanista, Taiwanista ja Etelä-Koreasta. Taulukossa esitetään regressiokertoimet (b) ja niiden keskivirheet (SE). Tilastollinen merkitsevyys on merkitty tähdillä: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$ ja . $p < 0,10$.

	Japani b (SE)	Taiwan b (SE)	Etelä-Korea b (SE)
Ikä	0.007 (0.004) .	0.023 (0.005) ***	0.012 (0.005) *
Sukupuoli	-0.538 (0.146) ***	-0.223 (0.142)	-0.627 (0.120) ***
Koulutustaso	-0.048 (0.050)	-0.109 (0.041) **	-0.079 (0.042) .
Perinteiset arvot	-0.572 (0.080) ***	-0.278 (0.080) ***	-0.315 (0.062) ***
Havainnot	1027	1195	1245

Taulukossa esitetyt logistisen regressiomallin kertoimet (b) kuvaavat selittävien muuttujien yhteyttä todennäköisyyteen kuulua luokkaan $Y = 1$, joka tarkoittaa tulkinnassa perinteisempää asennetta eli sitä, että vastaaja pitää miehiä naisia parempina poliittisina johtajina. Positiiviset kertoimet viittaavat suurempaan, ja negatiiviset pienempään todennäköisyyteen edustaa perinteistä asennetta. Muuttujien tilastollista merkitsevyyttä kuvaavat p- arvot on merkitty tähdillä.

Japanissa tilastollisesti merkitseviä muuttujia ovat perinteiset arvot ja sukupuoli.

Perinteisempi asenne lisää todennäköisyyttä olla väitteen kanssa samaa mieltä. Naiset ovat miehiä kriittisempiä ja epätodennäköisemmin samaa mieltä väitteestä. Ikä tai koulutustaso eivät selitä asenteiden vaihtelua. Taiwanissa perinteiset arvot, ikä ja koulutustaso ovat tilastollisesti merkitseviä muuttujia. Niinpä mitä perinteisemmät arvot ovat, ja mitä vanhempi vastaaja on, sitä todennäköisemmin on sitä mieltä, että miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset. Korkeampi koulutaso lisää todennäköisyyttä kriittisyyteen väittämää kohtaan. Sukupuolella ei ole tilastollista merkitsevyyttä. Taiwan eroaa muista maista siis iän ja sukupuolen osalta.

Etelä-Koreassa tilastollisesti merkitseviä muuttujia ovat perinteiset arvot, sukupuoli ja ikä.

Japanin ja Taiwanin tavoin, perinteisemmät arvot lisäävät siis todennäköisyyttä olla väittämän kanssa samaa mieltä. Naiset ovat kriittisempiä väitettä kohtaan ja iältään vanhemmat suhtautuvat patriarkalisemmin, joskin iän tilastollinen merkitsevyys on vähäinen.

Yhteenvedona perinteisiä arvoja mittaava muuttuja on tilastollisesti merkitsevä kaikissa kolmessa maassa ja suunta merkitsevyyden osalta on sama. Sukupuoli on olennainen selittäjä

Japanissa ja Etelä-Koreassa, mutta ei Taiwanissa. Iän ja koulutustason merkitys jää kokonaisuudessaan vähäisemmäksi ja vaihtelevammaksi maittain.

5.3 Sukupuoli-ideologisten asenteiden merkitys

Viimeisenä tarkastellaan regressiomallia, johon on lisätty vielä sukupuoli-ideologiaa mittaava summamuuttuja. Taulukossa 8. on regressiokertoimien ja tilastollisen merkitsevyyden lisäksi esitetty vetosuhteet ($OR = odds\ ratio$), joiden avulla selittävien muuttujien vaikutuksen suuruutta ja suuntaa voidaan karkeasti arvioida. Lisäksi taulukossa on esitetty vetosuhteiden 95 %:n luottamusvälit.

*Taulukko 8. Regressiomalli Japanista, Taiwanista ja Etelä-Koreasta. Taulukossa esitetään regressiokertoimet (b) ja niiden keskivirheet. Vetosuhteet (OR) sekä niiden 95 % luottamusvälit. Tilastollinen merkitsevyys on merkitty tähdillä: *** $p < 0,001$, ** $p < 0,01$, * $p < 0,05$ ja . $p < 0,10$.*

Muuttuja	Japani b (SE)	Japani OR (95 % CI)	Taiwan b (SE)	Taiwan OR (95 % CI)	Etelä-Korea b (SE)	Etelä-Korea OR (95 % CI)
Ikä	0.011 (0.005) *	1.011 (1.002–1.020)	0.014 (0.005) **	1.014 (1.004–1.025)	0.004 (0.005)	1.004 (0.994–1.014)
Sukupuoli	–0.624 (0.153) ***	0.536 (0.396–0.722)	–0.126 (0.148)	0.882 (0.659–1.179)	–0.485 (0.129) ***	0.615 (0.477–0.793)
Koulutustaso	–0.018 (0.052)	0.982 (0.887–1.089)	–0.025 (0.044)	0.975 (0.895–1.063)	–0.088 (0.046).	0.916 (0.836–1.002)
Sukupuoli-ideologia	–0.767 (0.095) ***	0.464 (0.384–0.558)	–0.794 (0.095) ***	0.452 (0.374–0.543)	–0.963 (0.078) ***	0.382 (0.326–0.443)
Perinteiset arvot	–0.428 (0.084) ***	0.652 (0.551–0.767)	–0.167 (0.084) *	0.846 (0.717–0.997)	–0.117 (0.070).	0.890 (0.776–1.020)
Havainnot	1027		1195		1245	

Japanissa tilastollisesti merkittäviä muuttujia ovat sukupuoli-ideologia, perinteiset arvot, sukupuoli ja ikä. Regressiokertoimien etumerkit ovat negatiivisia, joka tarkoittaa pienempää todennäköisyyttä sille, että pitää miehiä naisia parempina poliittisina johtajina. Sukupuoli-ideologiaa mittaava muuttuja on mallin keskeisin selittäjä. Sen vetosuhde (OR) on selvästi pienempi kuin yksi, joka tarkoittaa, että mitä liberaalimpi sukupuoli-ideologinen asenne on, sitä todennäköisemmin on väitteen kanssa eri mieltä. Myös sukupuoli on tilastollisesti merkitsevä siten, että naiset ovat selvästi miehiä kriittisempiä. Sukupuoli säilyy itsenäisenä selittäjänä, kun muut tekijät on vakioitu. Perinteisiä arvoja mittaava muuttuja säilyy

tilastollisesti merkitsevä, mutta se on heikompi selittäjä verrattuna sukupuoli-ideologiaan. Iällä on heikko tilastollinen merkitsevyys siten, että iältään vanhemmat edustavat perinteisempää asennetta. Koulutustaso ei ole merkitsevä selittävä tekijä.

Taiwanissa tilastollisesti merkittäviä muuttujia ovat sukupuoli-ideologia, ikä ja perinteiset arvot. Sukupuoli ja koulutustaso eivät ole tilastollisesti merkitseviä. Sukupuoli-ideologia on erittäin merkittävä selittäjä mallissa. Vetosuhde (OR) on tässäkin pienempi kuin yksi, joten vaikutuksen suunta ja suuruus on samakaltainen kuin Japanissakin. Ikä on tilastollisesti merkitsevä muuttuja, joskin heikompi selittäjä. Iäkkäämmät edustavat perinteisempää asennetta. Perinteisiä arvoja mittaavan muuttujan tilastollinen merkittävyys on pieni ja se jää täten heikoksi selittäjäksi.

Etelä-Koreassa tilastollisesti merkittäviä muuttujia ovat sukupuoli-ideologia ja sukupuoli. Perinteisillä arvoilla ja koulutustasolla on hyvin pieni tilastollinen merkitsevyys. Sukupuoli-ideologia on Japanin ja Taiwanin tavoin mallissa keskeisin ja johdonmukaisin selittäjä ja siinäkin vetosuhde (OR) on huomattavasti pienempi kuin yksi, jolloin muuttujan merkittävyyden suuruus ja suunta on yhteneväinen Japanin ja Taiwanin kanssa. Japanin tavoin sukupuoli on merkittävä ja itsenäinen selittäjä siten, että naiset ovat kriittisempiä väitettä kohtaan. Japanista ja Taiwanista poiketen, perinteisten arvojen tilastollinen merkittävyys heikkeni vertailussa eniten ja menetti selitysvoimansa.

Tarkastellaan tuloksia vielä suhteessa asetettuihin hypoteeseihin. Tutkielman kolmanneksi hypoteesiksi asetettiin, että perinteiset arvot ovat yhteydessä siihen, että miehiä pidetään parempina poliittisina johtajina kuin naisia. Hypoteesi saa tukea siten, että mitä perinteisempi arvoiltaan vastaaja on, sitä todennäköisemmin pitää miehiä parempina poliittisina johtajina. Merkittävää on, että muuttuja säilyi tilastollisesti relevanttina vain Japanissa ja sen merkittävyys heikkeni kaikissa kolmessa maassa, kun sukupuoli-ideologiaa mittaava muuttuja lisättiin malliin mukaan. Tutkielman toinen hypoteesi, eli naisten kriittisyys, pysyy voimassa regressiomallissa osittain. Sukupuoli säilyi itsenäisenä ja merkittävänä tekijänä vain Japanissa ja Etelä-Koreassa, mutta ei Taiwanissa.

Neljänneksi hypoteesiksi asetettiin, että iältään nuoremmat, korkeammin koulutetut ja paremmin toimeentulevat suhtautuvat kielteisemmin väitteeseen. Hypoteesille saadaan tukea siltä osin, että vanhemmat ja matalammin koulutetut todennäköisemmin kannattavat väitettä. Iän ja koulutustason tilastollinen merkittävyys kuitenkin vaihteli maittain siten, että vain Taiwanissa ikä jäi tilastollisesti merkittäväksi. Koulutustaso ei selitä vaihtelua missään

maassa. Kuten aikaisemmin mainittiin, tuloluokka jätettiin pois analyysistä tarpeettomana muuttujana.

Tutkielman viidentenä ja viimeisenä hypoteesina oli, että sukupuoli-ideologiset asenteet ovat merkitsevin yksittäinen tekijä suhteessa siihen, pidetäänkö miehiä parempina poliittisina johtajina. Tulokset tukevat hypoteesia, sillä mitä patriarkalisempia sukupuoli-ideologiset asenteet ovat, sitä todennäköisemmin vastaaja suhtautuu kriittisesti naisten poliittiseen johtajuuteen. Sukupuoli-ideologia on keskeisin ja johdonmukaisin muuttuja kaikissa kolmessa maassa. Regressiomallin selitysvoima kasvoi jokaisessa maakohtaisessa mallissa, kun sukupuoli-ideologia lisättiin tarkasteluun. Se myös heikensi muiden muuttujien, erityisesti perinteisiä arvoja mittaavan muuttujan merkityksellisyyttä ja selitysvoimaa. Tuloksista syntyy vaikutelma, että sukupuoli-ideologiset asenteet ovat osin eriytyneet omaksi ideologiseksi ulottuvuudekseen etenkin Taiwanissa ja Etelä-Koreassa.

Perinteinen arvomaailma ei ole välttämättä yhtä voimakkaasti kytköksissä sukupuoli-ideologisiin asenteisiin, jotka koostuvat sukupuolirooleja koskevista arvoista ja uskomuksista. Niinpä pelkkä arvojen perinteisyys ei suoraan ole yhteydessä sukupuolittuneeseen johtajuusasenteeseen. Tulkinnalle saadaan tukea, kun tarkastellaan muuttujien keskinäistä korrelaatiota. Pearsonin korrelaatio sai Taiwanissa arvon ~ 0.33 , Etelä-Koreassa ~ 0.31 ja Japanissa ~ 0.23 , joten muuttujien välinen yhteys näyttää olevan heikko.

Yhteyttä tarkasteltiin lisäksi hajontakaavioiden avulla. Kaaviot kolmesta maasta ovat tarkemmin nähtävissä tutkielman liitteessä. Kaikissa maissa perinteisillä arvoilla ja sukupuoli-ideologialla on yhteys, mutta hajonta on suurta. Vähintään hajontaa havaitaan Japanin kohdalla. Näin ollen sukupuoli-ideologia ja perinteinen arvoulottuvuus liittyvät samaan teoreettiseen ilmiöön, mutta ne eivät näytä muodostavan täysin yhtenäistä rakennetta. Tämä selittää mahdollisesti sen, miksi perinteisten arvojen tilastollinen merkittävyyskin jäi heikoksi etenkin Taiwanissa ja Etelä-Koreassa.

6 Johtopäätökset

Tässä tutkielmassa tutkittiin logistisen regressioanalyysin avulla perinteisten arvojen ja sukupuoli-ideologisten asenteiden yhteyttä siihen, pidetäänkö miehiä lähtökohtaisesti naisia parempina poliittisina johtajina kolmessa Itä-Aasian maassa. Tutkielman aineistona käytettiin World Values Surveyn kyselytutkimusaineistoa Taiwanista, Japanista ja Etelä-Koreasta vuosilta 2017–2020. Logistisessa regressioanalyysissä tarkasteltiin kahta tilastollista mallia, joista toinen käsitti demografiset muuttujat sekä perinteisiä arvoja mittaavan summamuuttujan. Toisessa mallissa tarkasteluun otettiin lisäksi sukupuoli-ideologista asennetta mittaava summamuuttuja. Tutkielman viidestä hypoteesista kaksi (H1 ja H5) saivat analyysin perusteella tukea. Kolme muuta hypoteesia (H2, H3 ja H4) toteutuivat vain tietyiltä osin ja vain tietyissä maissa. Tutkielman tutkimuskysymyksenä oli: ”Missä määrin perinteiset arvot, mukaan lukien sukupuoli-ideologiset asenteet ovat yhteydessä siihen, että miehet nähdään naisia parempina poliittisina johtajina?”

Tutkielman keskeisenä tuloksena on, että sukupuoli-ideologiset asenteet osoittautuivat tilastollisesti erittäin merkittäväksi, vahvaksi ja johdonmukaiseksi selittäjäksi kaikissa kolmessa maassa. Perinteisiä arvoja koskevan muuttujan tilastollinen merkittävyys heikkeni ja jäi olennaiseksi vain Japanissa. Lisäksi keskeisenä tuloksena on, että maiden välillä oli huomattavia eroavaisuuksia kaikkien muiden tekijöiden kuin sukupuoli-ideologisten asenteiden osalta. Negatiivinen tai kriittisempi suhtautuminen naisten poliittiseen johtajuuteen on selvästi yhteydessä patriarkaalisiin sukupuolirooleja koskeviin uskomuksiin jopa niin, että perinteiset arvot menettävät merkitystään ja näyttäytyvät osin erillisenä arvoulottuvuutena. Perinteisten arvojen osalta vaikutuksen suunta on sukupuoli-ideologisten asenteiden kaltainen, jossa arvokonservatismi tukee sukupuolittunutta käsitystä, jossa miehet nähdään sopivampina ja kyvykkäämpinä hoitamaan korkeita poliittisia virkoja.

Tutkielman tulokset tukevat aikaisemman tutkimuksen havaintoja, jossa heikentynyt sukupuolten tasa-arvo ja patriarkaaliset käsitykset sukupuolirooleista ovat yhteydessä negatiiviseen asennoitumiseen naisten poliittista johtajuutta kohtaan. Sukupuoli-ideologiset asenteet eivät näytä olevan vain automaattinen osa laajempaa arvokonservatismia, vaan itsenäinen normatiivinen uskomusten joukko sukupuolten ”luonnollisista” rooleista. On mahdollista, että Japanissa, Taiwanissa ja Etelä-Koreassa näillä asenteilla on yhteys heikkoon edustukseen parlamenteissa.

Tiukat sukupuoliroolit saattavat estää naisia sekä hakeutumasta politiikkaan että etenemästä poliittisessa maailmassa. Klassisen modernisaatioteorian vahvana oletuksena on, että yleisen kulttuurillisen muutoksen myötä asenteet sukupuolten tasa-arvoa kohtaan liberalisoituvat. Tulos tukee aiemmin mainittuja vaihtoehtoisia Chungin ja Ochiain modernisaatioteorioita, jossa maissa tapahtunut modernisaation tuoma kehitys argumentoitiin poikkeavana, ja toisaalta Changin argumenttia siitä, että yhteiskunnissa vallitsee kilpailevia arvoulottuvuuksia. Japani oli kolmesta maasta ainoa, jossa perinteisten arvojen merkittävyys säilyi. Ochiain esittämässä puoli-tiivistetyssä modernisaatiossa Japani on kulkenut erilaista polkua muihin Itä-Aasian maihin verrattuna ja perinteisyys on säilynyt vahvana piirteenä ainakin japanilaisessa perherakenteessa. Vaikka modernisaatiota onkin tapahtunut tutkittavissa maissa, sukupuoli-ideologiset asenteet saattavat seurata erilaista kehityskulkua, eivätkä välttämättä ole yhtä tiivis arvojen kokonaisuus. Täten kulttuuristen esteiden näkökulmasta erityisesti sukupuoliroolit ovat hallitsevia.

Inglehart ja Norris ovat tutkineet sukupuolten tasa-arvon kannatusta globaalisti mm. suhtautumista poliittiseen johtajuuteen. He argumentoivat, että vauraissa yhteiskunnissa sukupuolten tasa-arvon kannatus on vakiintunut, eivätkä suurimmat erot ole sukupuolten välillä, vaan paremminkin eri yhteiskuntien välillä. (Inglehart & Norris 2009, 40.) Taiwanissa tutkielman tulos tukee modernisaatioteorian havaintoja, joissa asenteet eivät ole sukupuolesta riippuvaisia, mutta näin ei ole Etelä-Koreassa tai Japanissa. Taloudellisesti vauraina demokratioina maat eivät täysin noudata samaa kehityskulkua, eivätkä tässä suhteessa rinnastu länsimaiden kaltaisiin yhteiskuntiin.

Sukupuolen lisäksi, perinteisten arvojen merkittävyys sekä ylipäättään asennoituminen naisten poliittista johtajuutta kohtaan vaihteli huomattavasti maiden kesken. Erityisesti Taiwanin tulokset poikkesivat suhteessa Etelä-Koreaan tai Japaniin. Toisaalta Etelä-Korea ja Japani erosivat keskenään perinteisten arvojen osalta. Kaiken kaikkiaan maiden välisiä eroja havaittiin lähes kaikkien hypoteesien osalta. Täten voidaan ainakin perustellusti kritisoida väitettä siitä, että Itä-Aasian maat olisivat kulttuuristen ominaispiirteittensä osalta homogeeninen ja yhtenäinen alue Aasiassa. Perinteiset arvot koostuivat muuttujista, joita on aikaisemmassa tutkimuksessa käytetty perinteisen arvoulottuvuuden kartoittamiseen arvo- ja asennetutkimuksissa, mutta osa niistä oli sellaisia, joita on nostettu esille *asian values* - keskustelun yhteydessä. Näin on tehty, kun nämä kulttuuriset ominaisuudet on haluttu mieltää ”aasialaiseksi kulttuuriksi” tai niiden olemassaoloa on haluttu empiirisesti testata. Tällaisia

muuttujia olivat mm. perhekeskeisyyttä, kansallisylpeyttä, auktoriteetteihin suhtautumista tai kollektivismia mittaavat muuttujat. Näiden väitettyjen kulttuuristen ominaispiirteiden on ajateltu olevan esteenä naisten menestykselle poliittisessa maailmassa sukupuolta koskevien asenteiden ohella. Tulokset osoittavat, että vaikka näitä kulttuurisia ominaispiirteistä maissa esiintyisikin, ei niiden merkittävyys ollut tutkittavan ilmiön kannalta johdonmukaista tai samanlaista maiden välisessä vertailussa. Feministisessä käsityksessä tasa-arvoa ei ole saavutettu missään kulttuurissa ja patriarkaattia pidetään globaalina ilmiönä. Nämä seikat huomioiden tutkielman tuloksia ei voi pitää aasialaisena ilmiönä tai nimenomaisesti ”aasialaisina arvoina”, jotka heikentävät naisten mahdollisuuksia ja toimijuutta politiikassa.

Lopuksi on syytä vielä tarkastella tutkielman toteutusta ja tuloksia kriittisestä näkökulmasta. Tämä tutkielma käsitteli arvoja ja uskomuksia, jotka ovat luonteeltaan kulttuurisesti rakentuneita ja kontekstisidonnaisia ilmiöitä. Arvoja ja asenteita on vaikea mitata, koska ne ovat vastaajan tulkinnasta riippuvaisia ja voidaan ymmärtää hyvin eri tavoin. Kvantitatiivinen lähestymistapa mahdollistaa laajemman vertailun ja tilastollisen yleistettävyyden, mutta väistämättä yksinkertaistaa varsin monimutkaisen ilmiön luonnetta. Täten tulokset ovat vain suuntaa antavia merkitystulkinnan tasolla eivätkä kykene osoittamaan syy-seuraussuhteita. Tutkielmassa käytetyt summamuuttujat ovat hyödyllisiä laajempien arvoulottuvuuksien mittaamisessa, mutta niiden käyttöön liittyy rajoitteita. Ei ole itsestään selvää, että ne mittaavat tehokkaasti samaa taustalla olevaa konstruktiota. Lisäksi ne voivat peittää alleen yksittäisten väittämien välisiä eroja, jolloin moniulotteisuus jää piiloon. Näin ollen ne tuottavat väistämättä yksinkertaistetun ja karkeistetun kuvan tutkittavasta ilmiöstä. Kandidututkielmana tämä työ kykenee ensisijaisesti tunnistamaan tilastollisia yhteyksiä ja tarkastelemaan ilmiötä rajatusta näkökulmasta, joten vaihtoehtoiset ja laajemmat sekä menetelmältään monimutkaisemmat rakenteelliset mallit jäävät väistämättä tämän työn ulkopuolelle.

Lähdeluettelo

Primääriaineisto

Haerpfer, C., Inglehart, R., Moreno, A., Welzel, C., Kizilova, K., Diez-Medrano J., M. Lagos, P. Norris, E. Ponarin & B. Puranen (eds.). 2022. World Values Survey: Round Seven - Country-Pooled Datafile Version 5.0. Madrid, Spain & Vienna, Austria: JD Systems Institute & WWSA Secretariat. doi:10.14281/18241.24

Sekundääriaineisto

Chang, Kyung-Sup. 2010. South Korea under Compressed Modernity. Familial political economy in transition. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203854396>.

Chatillon, Anna., Charles, Maria & Bradley, Karen. 2018. "Gender ideologies". Teoksessa *Handbook of the Sociology of Gender*. 2nd ed. Cham: Springer International Publishing.

Eagly, Alice H. & Karau Steven J. 2002. Role Congruity Theory of Prejudice Toward Female Leaders. *Psychological Review*, 109 (3), 573- 598. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1037/0033-295X.109.3.573>.

Endo, Yuya. & Odo, Yoshikuni. 2023. Opposition to Women Political Leaders: Gender Bias and Stereotypes of Politicians Among Japanese Voters. *Journal of Women, Politics & Policy*, 44 (3), 371- 386. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/1554477X.2023.2174365>.

Go, Min Hee. 2025. Does Gender Equality Matter for Democracy? Confucian Norms and Public Attitudes Toward Democracy in East Asia. *Journal of Women, Politics & Policy*, 46 (4), 339- 360. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/1554477X.2025.2552572>.

Grönlund, Kimmo. & Setälä, Maija. 2007. Political Trust, Satisfaction and Voter Turnout. *Comparative European Politics*, 5 (4), 400- 422. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1057/palgrave.cep.6110113>.

Guzman, Chad. 2025. *What Japan's First Female Prime Minister Could Mean for the Country's Gender Politics*. Time 4.10. 2025. <https://time.com/7322887/japan-sanae-takaichi-ldp-leader-election-first-female-prime-minister/>.

Holopainen, Martti. & Pulkkinen, Pekka. 2013. *Tilastolliset menetelmät*. 5.-8. p. Helsinki: Sanoma Pro.

- Hope Ngo. Global Taiwan Institute. 2025. Breaking Gender Barriers in Taiwan Politics. *Global Taiwan Brief*, 10 (4), 9–11. <https://globaltaiwan.org/wp-content/uploads/2025/02/GTB-10.4-PDF.pdf>.
- Inglehart, Ronald. 2018. *Cultural Evolution. People's Motivations are Changing, and Reshaping the World*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Inglehart, Ronald. 2017. Evolutionary Modernization Theory: Why People's Motivations are Changing. *Changing Societies & Personalities*, 1 (2), 136-151. <https://doi.org/10.15826/csp.2017.1.2.010>.
- Inglehart, Ronald. & Norris, Pippa. 2009. *Rising Tide: gender equality and cultural change around the world*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Inglehart, Ronald. & Welzel, Christian. 2005. *Modernization, Cultural Change, and Democracy. The Human Development Sequence*. Cambridge: Cambridge University Press.
- IPU Parline. Global data on national parliaments. https://data.ipu.org/women-averages/?date_month=10&date_year=2025.
- Kaakinen, Markus. & Ellonen, Noora. 2021. "Regressioanalyysi". Teoksessa: *Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Tampereen yliopisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvanti/regressio/analyysi/>.
- Kage, Rieko., Rosenbluth, Frances M. & Tanaka, Seiki. 2019. What Explains Low Female Political Representation? Evidence from Survey Experiments in Japan. *Politics & Gender*, 15 (2), 285–309. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1017/S1743923X18000223>.
- Kim, So Young. 2010. "Do Asian Values Exist? Empirical Tests of the Four Dimensions of Asian Values". *Journal of East Asian Studies*, 10, (2), 315-344. <https://www.jstor.org/stable/23418824>.
- Langlois, Anthony J. 2001. "The Asian Values Discourse". Teoksessa: *The Politics of Justice and Human Rights: Southeast Asia and Universalist Theory*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Lee, Young-Im. 2023. A Trailblazer or a Barrier? Dynastic Politics and Symbolic Representation of the First Female President of South Korea, Park Geun-hye. *Politics & Gender*, 19: 3, p. 756–780. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1017/S1743923X22000538>.

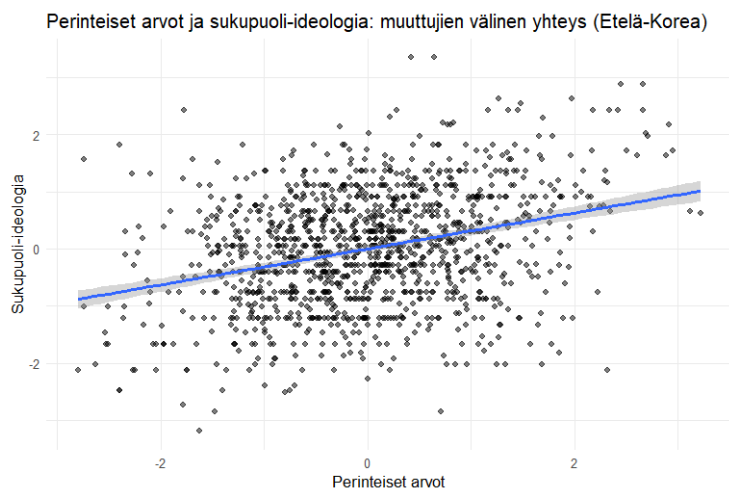
- Lee, Young- Im. 2021. Gender Matters in Tsai Ingwen's First Term: The First Woman President, the Cabinet Appointments, and Same-Sex Marriage in Taiwan. *Journal of Asian and African studies*, 56 (8), 2071- 2087. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1177/00219096211005>.
- Liao, Wenjie & Luo, Liying. 2021. Gender, Education, and Attitudes toward Women's Leadership in Three East Asian Countries: An Intersectional and Multilevel Approach. *Societies*, 11 (3), 103. <https://doi.org/10.3390/soc11030103>.
- Liu, Shan- Jan Sarah. 2018. Are Female Political Leaders Role Models? Lessons from Asia. *Political Research Quarterly*, 71(2), 255–269. <https://www.jstor.org/stable/26600471>.
- Murib, Zein. 2025. Gender Ideology, the Far Right, and LGBT Politics. *PS: Political Science & Politics*, 58 (3), 466-471. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1017/S1049096524001161>.
- Norris, Pippa & Inglehart, Ronald. 2001. Women and Democracy: Cultural Obstacles to Equal Representation. *Journal of Democracy*, 12 (3), 126–140. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1353/jod.2001.0054>.
- Nakano, Lynne Y. 2018. Women in politics in Japan: beyond housewife activism. *Asian Anthropology*, 17 (2), 71–84. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/1683478X.2018.1458405>.
- Nummenmaa, Lauri. 2009. *Käyttätymistieteiden tilastolliset menetelmät*. Helsinki: Tammi.
- Ochiai, Emiko. 2014. Leaving the West, rejoining the East? Gender and family in Japan's semi-compressed modernity. *International Sociology*, 29 (3), 209-228. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1177/0268580914530415>.
- Ochiai, Emiko. 2020. "The logics of gender construction in Asian modernities". Teoksessa: *East Asian Gender Studies*. Routledge. London & New York: Taylor & Francis Group.
- Paaso, Eija. 2021. "Summamuuttuja". Teoksessa *Kvantitatiivisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Tampereen yliopisto. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/metelmaopetus/kvanti/summamuuttujat/summamuuttuja/>.
- Paxton, Pamela & Kunovich, Sheri. 2003. Women's Political Representation: The Importance of Ideology. *Social Forces*, 82 (1), 87-114. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1353/sof.2003.0105>.
- Pfau- Effinger, Brigit. 1998. Gender cultures and the gender arrangement- a theoretical framework for cross-national gender research. *Innovation: The European Journal of*

- Social Sciences*, 11 (2), 147-166. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/13511610.1998.9968559>.
- Sung, Sirin & Pascall, Gillian. 2014. *Gender and Welfare States in East Asia. Confucianism of Gender Equality?* London: Palgrave MacMillan.
- Tseng, Hsunhui. 2018. The moment of feminist triumph? Examining gender and politics in Taiwan after the election of the first female president. *Asian Anthropology*, 17 (2), 85–99. <https://doi.org/10.1080/1683478X.2018.1458592>.
- V-dem. Varieties of Democracy. Country Graph. https://v-dem.net/data_analysis/CountryGraph/.
- Wang, Zhengxu & Tan, Ern-Ser. 2006. *Citizens, Democracy, and Markers Around the Pacific Rim: Congruence Theory and Political Culture*. Toimittanut Russell J. Dalton & Doh Chull Shin. Oxford: Oxford University Press.
- Welzel, Christian. 2011). The Asian Values Thesis Revisited: Evidence from the World Values Surveys. *Japanese Journal of Political Science*, 12 (1), 1-31. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1017/S1468109910000277>.
- World Economic Forum. 2025. Global Gender Gap Report 2025. https://reports.weforum.org/docs/WEF_GGGR_2025.pdf.
- Yung, Betty. 2012. Road to good governance and modernization in Asia: ‘Asian values’ and/or democracy? *Journal of Asian Public Policy*, 5 (3), 266-276. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/17516234.2012.731178>.

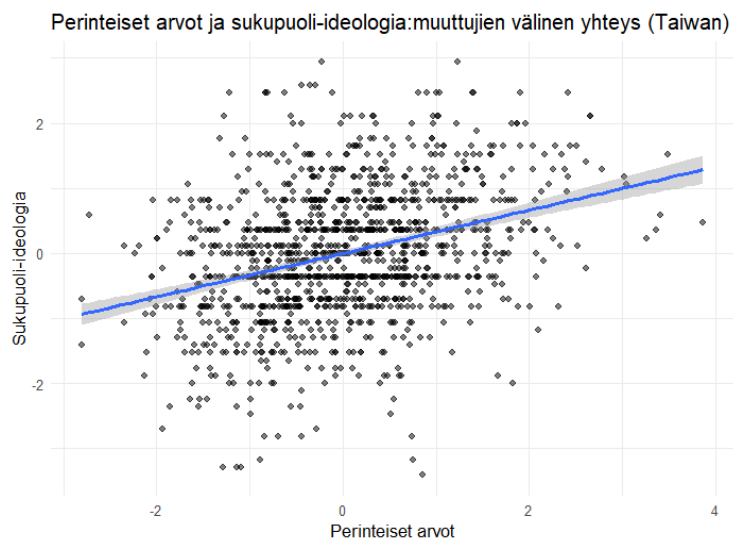
7 Liitteet

Taulukko 9 Tutkielman muuttujat, kysymykset ja alkuperäiset koodit

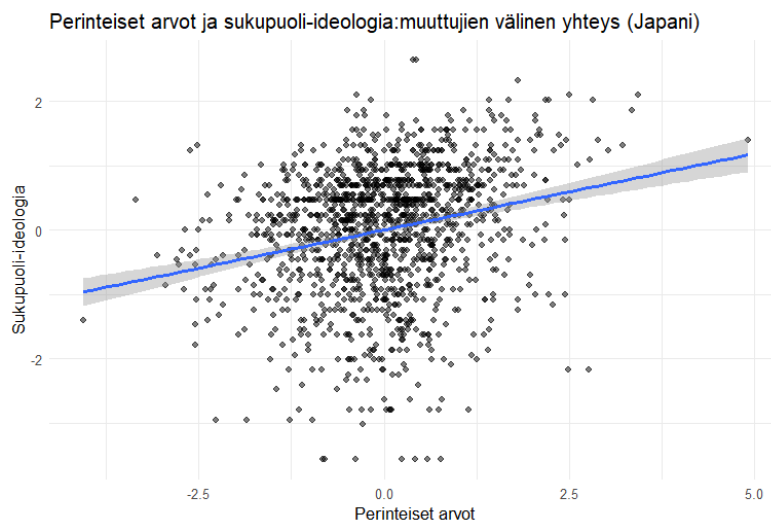
Muuttuja	Väittämä/kysymys/aihealue	Lyhenne
Suhtautuminen poliittiseen johtajuuteen	”Kaiken kaikkiaan miehet ovat parempia poliittisia johtajia kuin naiset”	Q29
Sukupuoli	Sukupuoli	Q260
Ikä	ikä (vuosina)	Q261
Koulutustaso	korkein koulutustaso (ISCED 0-8)	Q257
Tuloluokka	tuloluokka (1 = matala, 2= keskitaso, 3= korkea)	Q288R
Sukupuoli- ideologinen asenne (1)	”Esikouluikäinen lapsi kärsii työssäkäyvistä äidistä.”	Q28
Sukupuoli- ideologinen asenne (2)	”Yliopistokoulutus on tärkeämpää pojalle, kuin tytölle”	Q30
Sukupuoli- ideologinen asenne (3)	”Kotiäitinä oleminen on yhtä tyydyttävää kuin palkkatyössä oleminen”	Q32
Sukupuoli- ideologinen asenne (4)	”Kun töitä on vähän, miehellä tulisi olla suurempi oikeus työpaikkaan kuin naisella”	Q33
Sukupuoli- ideologinen asenne (5)	” Jos nainen ansaitsee puolisoaan enemmän, se aiheuttaa lähes varmasti ongelmia.”	Q35
perhekeskeisyys	”Kuinka tärkeä perhe on elämässäsi?”	Q1
uskonnollisuus	”Koetko itsesi uskonnolliseksi riippumatta siitä, käytkö uskonnollisissa tilaisuuksissa?”	Q173
kansallisyhteisyys	”Kuinka ylpeä olet siitä, että olet (maan) kansalainen?”	Q254
perhekeskeisyys	”Yksi elämäni tärkeimmistä tavoitteista on tehdä vanhempani ylpeiksi.”	Q27
työnteon merkitys	”Ihmiset, jotka eivät tee työtä, muuttuvat laiskaksi.”	Q39
kollektivismi	”Lasten hankkiminen on yhteiskunnallinen velvollisuus.”	Q37
suhtautuminen auktoriteetteihin	Tulevaisuuden skenaario: suurempi kunnioitus auktoriteetteja kohtaan.	Q45
abortin hyväksyttävyys	Hyväksyttävyys: abortti	Q184
homoseksuaalisuuden hyväksyttävyys	Hyväksyttävyys: homoseksuaalisuus	Q182
avioeron hyväksyttävyys	Hyväksyttävyys: avioero	Q185

Kuva 1. Hajontakaavio Etelä-Koreasta

Kuva 2. Hajontakaavio Taiwanista

Kuva 3. Hajontakaavio Japanista